

צניח מליחה
מליחה מליחה
מליחה מליחה

סב פרי פתיחה להלכות מליחה מגדים

ציונים והנהגות על פניו
[כ] עיין שם במשנה ונשמע
כך שפ"ד ס"ק ח'
[כא] וכן כתב נתיב ע
שפ"ד ס"ק י"ח וק"ק כט
ד"ה ודע, ונשמע עג
שפ"ד ס"ק י"ה, ועיין
מנחת מיעון מנהג קמח,
ועיין כחן מנשמרת שלום
וגמיה רע"ט ודרכי
משונה סימן סו ס"ק ה'
ודעת תורה כאן:
[כב] עיין לעיל סימן סו
שפ"ד ס"ק י"ג ד"ה ודע:
[כג] עיין לעיל סימן עג
שפ"ד ס"ק י"ד ד"ה והנה:
[כד] כשנותנו גמיה לנחל,
כשנגיע התמיכה, נל"ל
(ו' השמט):
[כה] אפ"ש ה"א אמרין
דנשאר קמח ד"ס נמוכה
(משמרת ע"ט):
[כו] ר"י הכהן והכלל,
כמו שכתב הרמ"א סימן
ט"ז סעיף א' וס' נשמרה
השאר כשרייתו הנשאר
וגם הכלל אפ"ש (כ"ט)
שקל כסף:
[כז] עיין סימן ט"ז ס"ו
ס"ק מור"ו ונמש"ו שם,
ובג"ך ופ"ד ס"ק ע"ט:
[כח] פירוש דל"ן להפיל
ל"ה מה דמנח"ל מכל
התמיכה, דל"ן ל"ן מנח"ל
רק משמ"ה העליון, ל"ן
מנח"ל הנפסק מרובע ה"א
מנ"ל השני ל"א ה"א
כלל, ד"ל ארבע דמנח"ל
דנח"ל הפסק מרובע אפ"ש
ה"א סימנ"ה לנח"ל
דלפ"ש ה"א דלפ"ש ה"א
משמ"ה הנח"ל ו"ל (מנ"ל
שמים, ו' השמט):
[כט] עיין סימן סו שפ"ד
ס"ק י"ג ד"ה ודע:
[ל] עיין שפ"ד סימן ע'
ס"ק ב' ועיין מ"ס רע"ט:
[לא] עיין ס"ך סימן ע'
ס"ק ג' וסימן כ"ב ס"ק כז:
[לב] ועיין שפ"ד ס"ך ס"ק
כ"א:
[לג] עיין שפ"ד סימן ע'
ס"ק ו' סוף ד"ה ודע,
וסמ"ן ע"ו סוף ס"ק ב'
ועיין מ"ס רע"ט:
[לד] עיין דרכי משונה
סימן סו ס"ק י"ג:
[לה] עיין שפ"ד סימן ע'
ס"ק י"ג, וסימן ס"ט ר"ט
ס"ק נ"א:
[לו] עיין ו' השמט
שמנה דמניח"ה "ומינה"
ע"ו "ודלמנ"ך עיין
קודם שפ"ד ד"ה דע ל"ט
לפ"י ד"ה ג"ס להמנ"ך:
[לז] בז"ו השמט מניח
דל"ל, וכ"כ דהר"א ה"א
סוף דל"ט דל"ט המנ"ל
למנ"ל דם אל"ו ול"ל
להפליט ממנו כמ"ש
הר"א שם, ונע"ט הדמ"ה
למנ"ל דם אל"ו ול"ל
שמנ"ל של"ל יתמנה
נמש"ל, ואח"י שפ"ד
וכ"י, ועיין מנ"ל שמים
שכתב עיין זה
של"ל הגיה:

כן, אלא דם שבישלו דרבנן, וכן כתב החורח חטאת (כלל א דין ז)
ובדרכי משה (סימן טט אות יט) והט"ו (סימן סט ס"ק כד) במעשה דאשה
ששכתה אי (הריחה) [מלחה] היקל מטעם דם שבלו דרבנן כו, ואף
כל דם שנפלט על ידי מליחה וכישול, מיד הוה דרבנן, כמו שכתב
הש"ך בסימן ס"ח אות ל"ד, ועדיין הדבר צריך תלמוד. גם לא בכל
ספיקותיו הולכין להקל, כאמור:
ואיכא לעיוני, דם היוצא על ידי כבישה מעת לעת בצונן, אי הוה
דבר תורה, או דרבנן, ומה שהביאנו לזה, דם שבלחו
דרבנן לא למדו אלא ממליח כרוחה, כמו שכתב רש"י במנחות [דף]
כ"א (ע"א ד"ה דם שבישלו), ואם כן כל שכן כבוש דהוה כמבושל
לגמרי. או דילמא דודאי כבוש אין מבשל, רק מפליט ומבליע לחור,
ודמי לכלי שני דהוה דאורייתא וכדכתיבנא, ואי"ה בסימן ק"ה (משכ"י
ס"ק א ד"ה וכבוש הוא, שפ"ד ס"ק ב ד"ה תשובה) אבאר זה כאן, ושם
העליתי דהוה דבר תורה, ולא דמי לדם שבלחו:
ואכת"י יש לברר, דם הכבד קודם שבישלו, אי הוה דבר תורה אי
לאו כב) ונפקא מינה להקל בספיקו. הנה מרש"י [דף] ק"י
[עמוד] ב' אין הכרע, ומה שכתבו התוספות [דף] ק"א ד"ה דם פירש
הקונטרס, כפי הנראה צריך לומר רבינו תם, דהוא כתב כן בדף ק"י
[עמוד] ב' ד"ה כבדא, דלא מנו בריש פרק דם שחיטה, דם הכבד,
אלמא דרבנן הוה, וכן משמע מהא דאמרה ילחא לרב נחמן אסר לן
דמא, שרי נבדא (ק"ט), אלמא כפירוש חשוב, דכולו דם, ואפילו הכי
שרי מן התורה, ועיין תורת חטאת כלל כ"ד דין י', ואיסור והיתר
הארון כלל ט"ז דין י"ב, וש"ך סימן ע"ג אות י"ט דם הכבד רובנן:
אמנם הרמב"ם ז"ל בפרק ו' מהלכות מאכלות אסורות הלכה ד'
חשיב דם הכבד כדם האיברים, שעובר בלא תעשה, אלמא
הוה דבר תורה, ועיין במגיד משנה שם, וכפי הנראה דגורס בההיא
דכריחות דם הכבד, שוב ראיתי בשו"ת שער אפרים סימן פ"ה האריך
והביא סברת הר"ן (פכ"ה ל"ט: ד"ה גרסינן) דהוה דבר תורה, והגהות
שערי דורא (שער ג אות ט) ורש"ל בתשובה (סימן פד) דהוה דרבנן,
וחמה עליהם מכת קושיה התוספות (ק"א) דם דאורייתא, והיא קושיה
אלימתא:
והנה לפי מה שצידד שם, דם הסמפונות שכבד הכנוס, הוה דבר
תורה, דמשאר איברים בא, ואם כן יש ליישב, דהכי קאמר
דם דאורייתא הכנוס בסמפוני הכבד שהם מרובים, הוה דבר תורה.
ולפ"ז כבד ספק נכבש במשקה וכדומה כגו, אי יש ששים במשקה
רק נגד דם הסמפונות לחוד, חו הוה ליה ספיקא דרבנן ולהקל, כמו
כבוש בבשר בחלב דמקלין (סימן קה סעיף א בהגיה) הוא הדין כאן,
ואלו בשאר בשר כהאי גוונא, הוה ספיקא דאורייתא, וכדאמרו רבנן:
העיקר ה"ב הוא להבין פועלת המליחה מה היא עושה. אם
מוציאה כל הדם עד שלא נשאר שום משהו חוץ
החתיכה, ומה שיוצא אחר כך מוהל ללא דם הוא, או דאין מוציא
כל הדם ונשאר קצת בחוכה, ומכל מקום כשנותנו במים קרים
בתבשיל, קודם שתרגיש החתיכה כזו חום המים, נתקשה שוב הדם
ואין יוצא, ונהי דאנן (סימן סט סעיף יט) לא קיימא לן כהרמב"ם ז"ל
(פ"ו מהלכות מאכלות אסורות הל"ה) דמצריך חליטה ברותחין אחר
המליחה, מכל מקום הא אמרין כהן דנשאר דם בחוכה, והמליחה
פועלת להוציא משטח פני החתיכה, וכשמשימין במים קרים,
כשתרגיש החתיכה אחר כך חום המים, נתקשה שוב הדם בחוכה.
ונפקא מינה דלאחר המליחה אי נכבש בקרים מעת לעת, שניהם
אסורים כזו:

המחבר לקמן סעיף י"ט אחר שנמלח מותר ליתן במים קרים, הרא"ה
מורה לזה, כי קודם שירתיחו המים נתקשה הדם, ואין צריך חליטה.
אמנם ממה שכתב המחבר סעיף ה' חתך כל נוח לשנים אחר שיעור
מליחה. אין צריך מליחה שנית, וכן ממה שכתב (שם סעיף כא) נוהגין
בצלי קדר, גם מונח לפעמים תוך הציור לאחר הרחה אחרונה יום
שלם, מבואר דאנו סוברים דאין נשאר כלל דם:
ויש לדאוג בסעיף י"ט הביא המחבר ב' דעות למי שרוצה
להחמיר, כמו שכתב הש"ך (ס"ק ע"ח), ולמה בסעיף ה' לא כתב
כלום, וכי תימא דהמחבר חשש לסברת הרמב"ם, ולא לסברת
הרא"ה, אכתי להרמב"ם נמי אסור לחתוך כל נוח לשנים, דאם לא
כן מליחה זו למה, וטורה זה למאי, יחלוט כטו, אלא דאין אנו
בקיאים, או שאר תירוצים, וחליטה לאחר מליחה שפועלת להוציא
משטח שפיר דמי, אם כן אסור לחתוך כל נוח לשנים לאחר שיעור
מליחה, ובפנים אבאר (סימן סט משכ"י ס"ק טו):
דע דיש לחקור ענין המליחה לז, הא הוה פירש ממקום למקום,
ואנן סוברים פירש ממקום למקום אסור, (מולח בכלי שאינו
מנוקב (סימן סט סעיף יח), או נחשלב בדמה ויש ששים (שם סעיף יא
בהגיה. ש"ך ס"ק מו) וקיימא לן (סימן צב סעיף ד בהגיה) חתיכה נעשית
נבילה בשאר איסורין, מה מהני שיוצא אחר כך וכי תימא במליחה
לא נעשית נבילה, דמשום לחא דכשר בחלב גזרו, הא ליתא, דאנן
קיימא לן חתיכה נעשית נבילה במליחה לא, וכל שכן דקשיא חתיכה
חיה שמנוחת אצל חתיכה במליחה, דאמרין (סימן ע סעיף ו) על ידי
שיפלוט דם דידה הוא הדין דאחריני, קשיא, והא נעשית נבילה, ונהי
במליחה יש לומר כל דרך הילוכו לא נעשית נבילה, (עיין תוספות
חולין [דף] ק' [עמוד] א' ד"ה כשקדם) מחתיכה אצל חתיכה קשיא,
תריץ הכי, כל שאפשר להפריד האיסור ממנו לא נעשה נבילה, עיין
סימן צ"ח סעיף ה' בהגיה לבן דכלי מחכת שאפשר בהגעלה לא
נעשה נבילה, גם למה שיחבאר בסימן ק"ה דנעשה נבילה היינו
בנשאר משהו בחוכה, הא ביוצא מכל וכל אף בשר בחלב לא נעשה
נבילה (עש"ך אות י"ז) פשיטא דלא קשה מידי, ולפי זה הרמב"ם
ורא"ה לידירו חתיכה אצל חתיכה לית לה חקנה, ויש לומר דם
מעלמא מודיע דפולט מכל וכל ג):
גם להמחבר דמליחה אין אסורת יותר מכדי קליפה ככחושו, עיין
סימן ק"ה (סעיף טו), לא קשה מתורת מליחה דפועלת מכל וכל,
כי טבע הדם לגרוור אחר המלח, ומשום הכי המליחה פועלת להפליט
מכל. ודע דבשר תוך שיעור מליחה (מיל, או כזי צלית אותה חתיכה)
אסור לאכול חי לז, דהמלח מרתיח ופירש ממקום למקום נה) ולא
יצא לחוץ, ואסור לדידן, לז ומינה בשר שפלט דמו ציורו, או הודח
דנסתמין נקבי הפליטה (סימן ע ס"ך כו לא) וכלע כוית דם נעשה
נבילה, וצריך ששים נגד כולה, וכדאמרו רבנן הנה זאת תורת המליחה
לדעתנו כפי מה שהחבאר כאן:
ועתה אבוא לפרש טעם הרחה ראשונה. הנה רבו בו הרעות:
טעם א' דעת הרא"ה בברק הבית (ס"ט ב') (כ"ג ש"ג ע"ג) וזה
לשנו מפני דם שנתביש על פניו, ויש לחוש לאחר שינוח
מלפלוט הדם וציר, יהא יתוך הדם ונבלע בששר. והר"ן פרק כל
הבשר (מב. ד"ה א"ן) הביאו בחוספת ביאור שאין המלח מפליט אלא
דם לח, לא מה שנתביש, ויש לחוש כז':
והמשמרת הבית השיג עליו, דאין לחוש שישהה זמן ארוך י"ב
שעות כיום תמים, ועוד ממה נפשך אי ישכת וישהה
י"ב שעות, אם כן יכליע דם פליטה שעל פניו עכ"ל, ולקשיא א'
יש לומר לא פלוג, משום בשר דבעי לאורחא וישכת וישהה יותר
מיום תמים תקנו בכל בשר, וקושיא שניה חזקה היא, וכי תימא
דהרא"ה סובר לז טעם הרחה אחרונה משום דם שבמלח שלא
יתמחה בחבשיל, וטבע המלח למשוך דם אליו ולא להפליט ממנו,
כמו שכתב הרא"ש (פרק כל הבשר סימן לח) ואח"י שפיר, דזה אינו,
דהא הרא"ה כתב בפירוש דטעם הרחה ב' משום דם פליטה שעליו,
וזהו שכתב המשמרת הבית לפי דבריו יע"ש. גם דוחק לומר דסובר
דם שנתביש הוה קצת דם בעין, ויש כח בלבוש לאחר שינוח מלפלוט
בשפע, ולא דם פליטה. אמנם אפשר ליישב, דסובר ויש ששים
בחתיכה נגד דם פליטה שעל פניו, ולא נגד המלח, ומיהו אין המלח
מפליט לחוץ. והרחה ב' צריך, ולא סגי בניפוץ דאין מבטלין איסור,
ומשום הכי אם לא הרחה בא', אין ששים נגד היבוש, ומכל שכן
בהצטרפם יחד עם דם שעל פניו מפליטה, ויש לחוש שיכתב אחר
שינוח לפלוט דם וציר כז', (עיין מה שכתב בברק הבית (ע"ג) כ"ג ש"ג
ע"ג) דבשר לאחר שיעור מליחה אין כרוחה, סותר קצת למה שכתב

קדושה. הלכות מאכלות אסורות פ"ו

ט"ו משנה

לכלל בנזואל אבל במליחה אפילו לקדישה מותר. ויש נירמא אחרת וזו עיקר. ומתבאר כפיואל בזה צדק השוחט (דף ל"ג) גבי המוקד כשר מן הכהמה קודם יציאת השם: וכבר ביארנו שהשוחט וכו'. פרק ד' נחבאר זה:

אין הכשר יולא מידי דמו וכו'. שם אמר שמואל אין הכשר יולא מידי דמו אלא אם כן מולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה, ליטמך רב הווא אמר מולח ומדיח במחטתא סגו מדיח ומולח ומדיח ולא סליגי הא דחלליה כי סכמא הא דלא חלליה כי סכמא ע"כ. ומה שכח רבינו ומניחו במלחו כדי הילוך מיל ובה"ג כחכו ושיעור מליחה כשיעור גליה. ונראה שיש סמך לשיעור של רבינו

החתיכה וימלח יפה יפה ואחר כך יבשל או יצלה. וכבר ביארנו שהשוחט בהמה חיה ועוף ולא יצא מהן דם שהן מותרין: ד' אין הבשר יוצא מידי דמו אלא אם כן [ז'] מולחו יפה יפה ומדיחו [ח'] יפה יפה. כיצד עושה מדיח הבשר? תחלה ואחר כך מולחו יפה [ט'] יפה ומניחו במלחו יכרי הילוך מיל. ואחר כך מדיחו

ורבינו אינו סובר היסר זה כמו שיכתב ולפיכך פירש דהא דליבעיא לן אי שרי למיכל מיניה באומלם ע"י חליטה כמותן הוא דליבעיא לן דכל שלא טיבד מפרקה מיערף שרי ע"י חליטה אבל שלא ע"י חליטה לא ליבעיא לן כלל דלפי' לא טיבד מפרקה אסור בלא מליחה: כל

יפה יפה עד שיצאו המים זכים ומשליכו מיד לתוך ימים רוחין אבל לא לפושרין* כרי שיתלבן מיד ולא יצא דם: י"א יכשמו לחין הבשר אין מולחין אותו אלא בבלי ימוקב. [י'] ואין מולחין אלא במלח עבה כחול הגם. [כ'] שהמלח דק כקמח יבלע בבשר ולא יוציא דם. [ג'] וצריך לנפץ הבשר מן המלח ואחר

א והל"ט כח כדי גלייה ע"כ: ב הטור שם בהל"ט: ג שם בטור ובסמ"ג: ד ע"כ בטור כדן כשר שמתה בשאינו ממוקב:

ממ"ס גבי עיבוד העור וכמה כדי עיבוד כדי הילוך מיל ופרק כלל גדול יש מי שסבור שהמולח חא הכשר בשבת חייב משום מעבד ובע"כ דק"ל דלון עיבוד באוכלין לחיוב שבת מ"מ ילפינן מההא דמליחה היינו עיבוד וכיון שלא פירשו לנו חכמים שיעורה גרסה שהוא שיעור עיבוד, ח"כ מלמדי לרמב"ן ז"ל שכתב ושיעור גליה פירשו בגאונים כדי הילוך מיל. ומ"ש רבינו ומשליט מיד למוך האים הרומחין נחלקו עליו ז"ל ואמרו שחלם מליחה ח"כ דבר אחר. וכן כמות בהשגחה ח"כ זה לא שמענו וכו' וזה דעת כל האחרונים ז"ל ואינו מולא בזה סמך כדור לדברי רבינו: י"א בשמולחין הכשר אין מולחין אלא וכו'. שם אמר שמואל אין מניחין כשר מליח אלא על גבי כלי מוקב. ופירוש בעוד שהוא מלוח אין מניחין אותו בכלי שאינו מוקב, ופשוט הוא שהם העיבוד ממנו אחר שיעור מליחה המלח הכאשון וחזר ומלחו שמיניו בלי

זה כלי שירצה וכו' קאמר אין מניחין כשר מליח בעודו במלוח הראשון קאמר. וזהו כהב רבינו כשמולחין וכו' ונחבאר בגמרא שח"ס. עבר ומלח הכשר בכלי שאינו ממוקב שהוא נאסר ע"י כן גבי הרי"א דגיסו ועופו שמתלחן זה עם זה שאיכר למסא. והרשב"א ז"ל כתב מלח בכלי שאינו ממוקב חס גמולח במלח כ"כ שפונס חס הכשר מלחכול עמו הרי זה כרוסח וזהו מחקדן בכלי והכשר נכנס שחוכו והכחוש הוא כמבטל ואסור אפילו בלי דוקא כל מה שנתכנס בהן? הדם והאייר חלל השאר שאינו עומד במוך הניר מותר נביטיל מקום ואפילו היה מה שנתוך הניר שמו לשי שאינו מספיק הדם ואין השנון מוליך אה הדם במקום שאינו יכול לייך עומת עמו ע"כ דבריו ז"ל. ואין מולחין אלא במלח עבה וכו'. שם רב דמי מלח במלח גלגליה ומפיק ליה פירוש מלח גסה. ודעת רבינו שהכל נריכין לעשות כן ורב דמי להורח וללמד בא וזה דעת קתא מפרשים ז"ל. ואפשר שהוא סבור שכן קדון הכל נריכוס מלח גם כחול גם וכן הטעם שכתב שהמלח הדקה נבלעת ואינה מושיחה דם ורב דמי היה מולח ביותר גסה ובערוך פירוש גלגליה חוק כלבן. ומ"ס רבינו נצריך לנפץ הבשר וכו' זה פשוט. ומ"ס ומפיק ליה וכו' הרכה מפרשים ז"ל שהדבר שמלחו בו נאסר לפי שהוא נבלע מהדם וכן עיקר. ובדן בלי זה מלח מולחין יש מי שפירש שכלל

לחם משנה

קושיא כלל דמאי דקאמר ההם הוא דעל דא אמר רבא דיש עיבוד באוכלין אבל מליחה דביבא לא הוה אמר רבא דהוי עיבוד כהא דהוי אוכל אבל במידי דלא הוי אוכל ודאי דהוי עיבוד דאי לא מיקרי הא עיבוד אפילו במידי דלאו אוכל מלי שמינין רב אפי דכהא לא אמר רבא יש עיבוד דפשיטא אי אפילו דשאנו אוכל לא הוי עיבוד כל שכן באוכל ח"כ מלי דלשמינין רב אפי הוא דמליחה לנתיחא אפי' דבשאנו אוכל הוי עיבוד לא סימא דמליחה כי האי חית ליה לרבה דבאכול הוי עיבוד דלוינו כן חלל מכל מקום לתדע דמיקרי עיבוד במידי דלאו אוכל וכיון שכן הרי למדנו שהשיעור לכיון דמיקרי עיבוד הרי ידענו ששיעור עיבוד הוי מיל. ועוד י"ל דלא אמרו שם דלא הוי מליחה לפיכא חלל משום דבביבא אינו מולחים במלח הרכה ולאורחא מולחים במלח הרכה אבל לענין השיעור אחת הן המליחות וכיון דלאורחא מקרי עיבוד הוי שיעור מיל חס כן הך נמי דלביבא הוי שיעור מיל:

וכבר ביארנו שהשוחט בהמה ומיה ולא יולא מהן דם מותרים וכו'. כל' ואפי"ס שמתאמר שעי' כל זה כיון שכבר מפרקתו לא יולא הדם יפה ומשאר שם מ"מ כיון שאין שם הדם עמיד לפרוש לא ליכפה לן דכבר ביארנו היכא דלא יולא דם מותר משום דהוי דם האיברים שלא פירש וכו' חית ליה לרבינו דדם האיברים שלא פירש אסור היינו דם שמידי לפרוש וכמו שמיין הכ"מ ולא כמו שמיין מהר"י ח"כ מביי ז"ל דלפי הרמב"ם מדיברי ה"ה סובר רבינו דדם האיברים שלא פירש נמי אסור מדכחז ויש מן המפרשים שדקדקו מחאן דדם האיברים וכו' וכחכ שרבינו אינו סבור כן משמע שאי' ליה דדם האיברים שלא פירש אסור חלל שצריך לחלק דדוקא בשמידי לפרוש וכמו שכתב הרב בעל כסף משנה: **אין הכשר יולא מידי וכו'.** כתב ה"ה ובפרק כלל גדול יש מי שסובר שהמולח חס הכשר בשבת וכו' ואפי"ס דק"ל דלון עיבוד באוכלין לחיוב שבת מ"מ ילפינן מההא דמליחה היינו עיבוד. ויש מי שהקשה דהא צדק כלל גדול (דף ע"ה) אמרו אמר רב אפי' ואפילו רבא כר' הווא לא אמר חלל דקא בעי ליה לאורחא אבל לביבא לא מלי חייב מליחה עין ע"כ. משמע דמליחה דלמדין חס הוי במלח הרכה דהוא דקא בעי ליה לאורחא ועל הא הוה דלמך דלון עיבוד באוכלין. והא הוא דמקריא עיבוד אבל מליחה דביבא לא מיקרי עיבוד ואפי' ח"ך למד ה"ה דמליחה כי האי הוי עיבוד. וז"ל דלון כאן

י"א בשמולחין הכשר אין מולחין וכו'. פירש בזה דהיינו המליחה ראשונה אבל חס העיבוד המלח ראשון רב משע בזה ואפי"ס דלרעת רבינו אחר מליחה צריך להשליכו כמים רוחחין משום דעדיין נשאר בו הדם מ"מ כבר יולא רוב הדם ואין כאן משע להניחו בכלי ממוקב אבל במליחה ראשונה נחבשל בדם ואיקרי מנובל. ומ"ס רבינו

מגדל עז

הנהרות טיימנוניות דפוי שם אין חס יוצא אפילו ע"י מליחה ע"כ: ט' טור שם סי"ט שם כתב כל סדר מליחה וכן הסמ"ג שם בלאוין קל"ו: [ג] וצריך לטולחו מכל צדדיו הישב עד שיהיה אינו נאכל מחמת מלחו ועיין בחוספתא גבי הווא בר יונה דנפל לכרא דכמכא ע"כ: [ח] וצריך להריח שהי עממים ראשונה להעביר המלח הבלוע מדם ושניה להעביר לחלויות המים ראשונים האסורים הנשארים על הכשר לפיכך הוכיח שמואל שהי פעמים יפה יפה ואם נכרי או עבד שם כשר בקדירה ולא ראו אס הדיחו חס לאו אפי"ס דכתב רב האי דאין סומכין על דבריו של נכרי לאיסור כדמשמע מ' בתרא דיבמות גבי נכרי המובר פירות וכו' ולא להיתר מדאמר רב בשר שנחעלס מן העין אסור מ"מ הכא יש להיתר אם היה יודע הנכרי מנהג ישראל וזיה שם ישראל יוצא וכנס או קטן כן דעת בבית שירא מן יודע דאמרינן מ' אין מעטירין נכרי גרה דאאיסורא לא קפדי אנקיותא קפדי ואם אין יודע מנהג ישראל או הכל אסור אפי' יש שם יוצא וכנס דשמואל להקל שרתו עשה באיסור וכן הדין בהורח כלים של בשר ושל חלב או אם מלך הרנגולות ולא דאה ישראל אם בכלי ראשון או בכלי שני ובס"ה כתב שריב"א היה מחמיר שלא להיתר בשר שהדיח נכרי ואין ישראל רואהו אלא כשעיסת קפילא נכרי לידע אם יש בקדירה אמנם מורי רבינו שיתיה מתיר בדיעבד בשר שנמלח ושהה כדי מליחה ולא הודח אחר בתשובה ע"כ: ט' [כתב הטור שם ואם מלח ולא הריחו תחלה י"א שאין לו תקנה עור אף אם יריחו וימלחו מעט אחרת ויש פתירין ולוח הכבים א"א הרא"ש ז"ל: [ט] לשון ראב"ה שמעתי מאבא מורי שקיבל מן הראשונים שכל בשר ששהה ג' ימים בעת לעת שלא נמלה ששוב אינו מולח דמו שנתקשה הדם בתוכו עכ"ל. והנה מהר"ם מתירו סכאן ואילך לאוכלו צלי מטעם דלקמן בפרק זה ע"כ: ט' [לשון הטור ומולח בין במלח דק בין במלח גס והרמב"ם חס כתב שאין מולחין אלא במלח הגס שהמלח הרק הוא כקמח ונבלע בבשר ואינו מפליט י"א ז"ל כתב דלא מסתבר דיותר שהוא המלח דק מחפור על הבשר ומועל להוציא הדם הנדבק בו אבל גם הוא נושך מן החתיכה כשהופכה למולחה על צדה השני עכ"ל: [י] ואם מלח בכלי שאינו ממוקב חלל אמר גס כלי גם בשר כדלקמן ועל הדף פשוט כתב בספר התירוה המצות שמתיר למולחו: [כ] וכן כתב בה"ג וכן בס"ה שמינו וכתב דרש"ש דבר זה לקחו מהא דאמרי' פרק כל הבשר רב דימי כהנרעא מלח מילחא גלגליה ומנמיץ לה. ורא"ש כתב דהא דרב דימי מ' במקום הדחה אחרונה היה מנפיץ המלח שנקרש בו דם והגאון שמצריך לנפץ קודם הדחה טעמו שלא יהא המלח רב והיהו המים דם והוה להו כרוחה ונאסר הכלי והבשר הילכך מנפיץ תחילה להתיש בה ריחית המלח, וכדבריו עבדינן דאין מועיל נפיוץ במקום הדחה אחרונה הילכך יש ליהוה שלא ליקח בשר מלוח הריכה ויכניס בכלי עם מים מועטים אלא יקח מעט בשר והריכה מים שלא יעשו המים רוחחין וכדי שיהיו המים ראויין לשתות במלחן או יהפוש הבשר באויר וידיח מעט כדי שיפול דם הנקרש לארץ ואז רשאים להכניסו במים ולגמור הדחתו ואחר הדחתו ידחוו באויר ממי שפיתת איסור שעליו וימי' הדחה שבכלי שהרי נתערב בהן דם או ירבה במים כדי ביטול הדם המורה במים והמשנה ממנהג זה הפסיד ע"כ דבריו. אכן רבותינו בעלי ספר התרומה והמצות ומר"ם לא החמירו כולי האי בהנהגה"ה דלעיל ובהנהגה"ה שבסוף המוקד ע"ש. אכן בספר המצות כתב שיש נוהגין כן לעשות כדבר שמלוח יותר מראי נצריך שרייה ומדיחין אותו קודם שרייתו ע"כ: [ג] כתב הטור י"ד סי' ס"ט ומיהו בין אם מלח במלח גס או דק ולא נצטו או לא נשפת

מטן דם שחן מותרין. פרק כל הכשר (דף ק"ה) ותרומוה פרק כלל: אין הכשר יולא מידי דמו וכו' עד שיחלנן ולא יולא דם: כתב הרמב"ם ז"ל (וס) לא שמענו וכו': ואני אומר זו מתלוקת וזו היא גבי ימנחל שמואל פרק כל הכשר בין הראשונים וראשי השיכות הקדמונים וראיות המקילין שלא סוכנו חליטה כדמתיין אלא לגבי כדור רוב הספרים והספרים מודים כה וכלשון הרמב"ם ז"ל. מיהו בעל הלכות גדולות ור"ע ז"ל ורבינו גדולים מתמירים ויש לי להורות כן מפני שלא הוזכר תמר כהא אלא בלי ודמשמע ע' זולין ומשום דגומרי מישאכ שאיני. ועוד דהא דייקין לעינא דדם האיברים שלא פירש מותר דמשמע חס פירש אסור וכן כמנו רמב"ם בעלי התוספות ז"ל ואם ימיל הכשר לתוך קדירה עד שלא תתיחא אפי' שיעורו וכן משמע פרק כיצד זולין (דף ע"ד): דגרסי' אומלל דלחמיק הוה וחליה אסור וכו' עד ח"כ מר בר אמימר לרב אפי' חס הוה חלל דמליח ביה מלח זימני לא חליט ביה זימנא אחרייה אלמא אורחא למיתלח נמי נישרא. ואם יש טעמים אחרים לנ"מ ז"ל וגם לראשונים וגם לאחרונים הטומאים כשיעורו ז"ל וגם נירמא מקנח הספרים אין לי צורך להאריך ככאן והמתמיר חסא עליו נכנס: בשמולחין הכשר אין מולחין וכו' עד ואלחן כן ידחוו. פרק כל הכשר

טעם מלח יותר מראי. וכן מצאתי בחשובת רבינו שמשון שמצריכין בקדירה ששים. אכנס מורי רבינו שיתיה מתיר בדיעבד בשר שנמלח ושהה כדי מליחה ולא הודח אחר בתשובה ע"כ: ט' [כתב הטור שם ואם מלח ולא הריחו תחלה י"א שאין לו תקנה עור אף אם יריחו וימלחו מעט אחרת ויש פתירין ולוח הכבים א"א הרא"ש ז"ל: [ט] לשון ראב"ה שמעתי מאבא מורי שקיבל מן הראשונים שכל בשר ששהה ג' ימים בעת לעת שלא נמלה ששוב אינו מולח דמו שנתקשה הדם בתוכו עכ"ל. והנה מהר"ם מתירו סכאן ואילך לאוכלו צלי מטעם דלקמן בפרק זה ע"כ: ט' [לשון הטור ומולח בין במלח דק בין במלח גס והרמב"ם חס כתב שאין מולחין אלא במלח הגס שהמלח הרק הוא כקמח ונבלע בבשר ואינו מפליט י"א ז"ל כתב דלא מסתבר דיותר שהוא המלח דק מחפור על הבשר ומועל להוציא הדם הנדבק בו אבל גם הוא נושך מן החתיכה כשהופכה למולחה על צדה השני עכ"ל: [י] ואם מלח בכלי שאינו ממוקב חלל אמר גס כלי גם בשר כדלקמן ועל הדף פשוט כתב בספר התירוה המצות שמתיר למולחו: [כ] וכן כתב בה"ג וכן בס"ה שמינו וכתב דרש"ש דבר זה לקחו מהא דאמרי' פרק כל הבשר רב דימי כהנרעא מלח מילחא גלגליה ומנמיץ לה. ורא"ש כתב דהא דרב דימי מ' במקום הדחה אחרונה היה מנפיץ המלח שנקרש בו דם והגאון שמצריך לנפץ קודם הדחה טעמו שלא יהא המלח רב והיהו המים דם והוה להו כרוחה ונאסר הכלי והבשר הילכך מנפיץ תחילה להתיש בה ריחית המלח, וכדבריו עבדינן דאין מועיל נפיוץ במקום הדחה אחרונה הילכך יש ליהוה שלא ליקח בשר מלוח הריכה ויכניס בכלי עם מים מועטים אלא יקח מעט בשר והריכה מים שלא יעשו המים רוחחין וכדי שיהיו המים ראויין לשתות במלחן או יהפוש הבשר באויר וידיח מעט כדי שיפול דם הנקרש לארץ ואז רשאים להכניסו במים ולגמור הדחתו ואחר הדחתו ידחוו באויר ממי שפיתת איסור שעליו וימי' הדחה שבכלי שהרי נתערב בהן דם או ירבה במים כדי ביטול הדם המורה במים והמשנה ממנהג זה הפסיד ע"כ דבריו. אכן רבותינו בעלי ספר התרומה והמצות ומר"ם לא החמירו כולי האי בהנהגה"ה דלעיל ובהנהגה"ה שבסוף המוקד ע"ש. אכן בספר המצות כתב שיש נוהגין כן לעשות כדבר שמלוח יותר מראי נצריך שרייה ומדיחין אותו קודם שרייתו ע"כ: [ג] כתב הטור י"ד סי' ס"ט ומיהו בין אם מלח במלח גס או דק ולא נצטו או לא נשפת

מלו דברים דלמרינ לענין שפירי רגלים בשנה דחין
 ללי און נחלוין במליחה הוא דנחלוין אע"ז דמליחה כי
 ינונה כלומר להפסיד לא שריא כמקדש (שחמרו) [שרין]
 ודא דלמרינ חוטיין על יד אסורין ומחיה ומלחיה אפילו
 הרה שפיר דמי איכא מרבוותא
 דלדין מדקאמר אפי' לקררה
 דמי מכלל דהוא דין לללי
 כמב המהדר הוא והיו
 דמכסה דוכתי כמכילתין
 דלללי לא צעי מליחה
 ולכדיא למרינ עלה
 וזכחא טירא מסלכ שאוב
 אמרי' עלה בס' ארזע
 חוטיין שבלחי דלללי לא צעו
 מידי

תרי משום דמא משמע דליכא אלא הני
 תרי בלחור דאלו לדברי הרב ז"ל כולה
 נמי דמשום דמא כך דין והיכי נחית
 למנין חמשה אי מניינא לאו דוקא ואע"ג
 דאיכא בנמרא מניינא ולא דוקא כארבעה
 מעניקין להם דבפרק קמא דקדושין
 ובשלשה מקומות הלכה עוקבת את המקרא

היה מביא ודכוותיהו טובא בגמ' מ"מ לא שתיק נמרא מינייהו
 ותו ליכא וא"כ ה"נ הוה ליה לאקשויה ותו ליכא ועוד
 דאם איתא כיון דחוטי דם שפי טובא מחוטי תרבי היכי נסיב מנין
 למעט למרובה ומנין מרובה למועט זו אינה נמרא והרב בעל העיטור
 כתב דמניינא למעוטי שאר החוטיין דלא אסירי כלל דשומנא בעלמא
 כדאמרינן בטחול ולא מסתברא לי כלל דאם כן נתוח אבר אבר
 בלא בשלא שהט את הוורדין אי משום דם האיברים כי לא פירש
 משרא שרי ואי משום וורדין עצמן או משום שני חוטיין אלו אבר אבר
 כמנמילת וורדין וחוטיין אלו לבד סגי אלא נ"ל דבשחט את הוורדין
 ובשני חוטיין אלו לבד קאמר לפי שאין שנים אלו נשפכין דרך
 הוורדין שאינן ארוקין בהן אבל כל שאר החוטיין שבגוף נגרין הן ונשפכין
 דרך הוורדין ולפיכך כל ששחט את הוורדין יצאו מידי דמן ואפילו
 דהרה במליחה לבד בלא חתיכה מגו להו כשאר הבשר אבל שנים

יוצאין יוצאין מידי דמן אלא בחתיכת עצמן וזה שפרט אותן כאן ונקט
 דהתם משום דבין ששחט את הוורדין בין שלא שחט הדין שוה בהן
 ויורה עיקר וברור גרסינן התם אמר רב יהודה אמר שמואל חוטי
 אמרינן א"ל רב ספרא משה מי קאמר רחמנא לא תיכול בשרא אמו
 דרבי אבא משה מי אמר רחמנא אכול דמא חתיכה ומלחיה אפילו
 דהרה שפיר דמי ופירש רבנן יצחק ז"ל בעל התוספות דמדקאמר אפילו
 דהרה ש"מ דעד השתא בצלי קא מיירי ולומר דאפילו לצלי בלא חתיכה
 יצאין ויש מקשים עליו מדקאמרינן התם בסמוך היא אומצא דאסמיק
 חתיכה ומלחיה ואפי' לקררה שפיר דמי אותביה אנומרי פליגי בה רב
 ורבינא חד אמר מישאב שאיב ליה וחד אמר מיצמת צמתא ליה
 ודא בלא חתיכה הוא מדאמרינן תלייה בשפודא מידב דאיב אנתיה
 אמרי רב אחא ורבינא חד אמר מיצמת צמתא ליה אלמא בלא
 חתיכה היא דהא כולהו מורו בתלייה בשפודא דשרי ועוד דאי

חתיכה היכי צמתא ליה ואמרינן וכן בייעי וכן מוזירקי אלא משמע
 דלצלי לא בעי ולא מידי ולשון אפילו לאו ראייה היא דהתם נמי
 גזינן חתיכה ומלחיה ואפי' לקררה שפיר דמי ועוד תדע מדאמרינן בפ'
 דחיו חוטיין שבלחי אסורין כל בהן שאינו יודע לישלן אין נותנין לו
 טעות ולא היא אי מטוי להו מידב דאיב ואי לקררה איירי דמחתך
 וזמלח להו מידב דייבי אלמא מדקאמר אי לקררה איירי דמחתך
 וזמלח להו ולא קאמר הכי לצלי ש"מ דלצלי לא בעינן לא חתיכה
 ומליחה ול"נ כדברי רבינו יצחק ז"ל דאפי' לצלי בעינן חתיכת חוטיין
 או תדע לך דהא קי"ל בורדין כר' יהודה דאי לא נקביניהו בשעת
 חתיכה אפילו לצלי בעינן חתיכה כדאמרינן בר"פ השוחט אמר רב
 מוא לא לכל א"ר יהודה אלא בעוקף האל וצולחו כולו כאחד אבל

במה הואיל ומנתחה אבר אבר לא צריך אלמא אפילו לצלי אסור אא"כ חותכו אבר אבר כבהמה ולא משום
 חוטיין עצמן אלא משום חוטי דם שבגוף דאי לא למה לי חתיכת איברים יחתוך את הוורדין ושפיר דמי והא
 גזינן אומצא דאסמיק וביעי ומוזירקי בלא חתיכה כדאמרן מסתבר לי דהתם משום דמופשטין ועומדין פניהם

כחוב כספר מעורב עמוסו טיה לו להסבון ולומר לנטשו זיל קרי נוי
 רב הוא ומקרא מלא דבר הכסוב על כל קרבן חקריב מלא ולא
 על מה שאינו קרב וחילו פתרה במלך כהנים היה יכול לפעול ולומר
 חף מלך כסן דמשולחן גבוה קא זכי לכל חלק בעלים מאי איכא למימר
 ועוד כי צדדיה מנין לה כהורס
 כהניס כפרשת ויקרא דלן סעון
 מלא חלף דבר שמקבל סומאה וקרב
 על גבי המזבח חוטיין דמנינן תמן
 מעל מנתקד יכול מהיס המנחה
 כולה סעונה מלא ח"ל קרבן הקומץ
 סעון מלא חוין המנחה סעונה מלא
 חוין לי חלף קומץ מנין לרבות חס
 הלבונה ח"ל על כל קרבן חקריב
 חרבה חני חס הלבונה הכאה עם
 המנחה מנין לרבות חס הלבונה
 הכאה בפני עמסה לכוונה הכאה עם
 חס הפנים ואמורי המאה ואמורי
 חס ואמורי קדשי קדשים וקדשים
 קלים מנחה כסן ומנחה כסן המשיח
 ומנחה נוספים ועולת העוף מנין ח"ל
 כל קרבן ר' ישמעאל בנו של רבי
 יוחנן בן זבואק אומר מה קרבן
 מנחה דבר שיש לו סומאה ועולה
 לאישים על המזבח חוטיין חף כל
 שיש לו סומאה ועולה על המזבח
 החוין לאישים יאלו עיני שאלן לה
 קומצה יאל הדס שאין עולה לאישים
 יתה הקטורה שאינה על המזבח
 החוין פ"כ סמייה עם ועמסה חו
 חקרו ליה עיינין מן עמסה עיניו
 יתו עפעפטו יבמו ויבמו דכרו
 הכאה חסו :

עוד שם כאל דלמרינ חוטיין על
 יד אסורין חתיכה
 ומלחיה אפי' לקררה שפיר דמי
 ואיכא מרכוהא מלן דדייק וכו' :
אמר הבית חוטיין חלף חו
 כמחטיין וכל השומן
 יחוק לו המחבר מה שכחב ממס
 חבוטין של יבדל ר"י הזקן סידוע
 בעל הסוס' יתב והמחבר דקדק עליו
 מכיני ומזיקין ובשאל דלסמיק
 דללי לא צעי מחיכה משום דמורא
 משלכ שאיב ועוד מהיב דהרוע
 שחמרו כל כסן שאינו יודע לישלן חוין
 ומנין לו מתנח והכותב הזה גונב
 דברים ועושה עלמו כמחמה וכמולת
 קושינח צדיות להליל עיניו והמחבר
 הכריע דכדברי ר"י ז"ל מדקיימא לן
 כר' יהודה בורדין דבעינן חתיכה
 אכר אכר וחליו לללי וכן טעם שיש
 בו עיקר גדול לכל מודה על החמת
 ולכל מי שידע לפרשו להפריש בין
 דבר לדבר ולומר דביעי ומזיקין
 וכן בשאל דלסמיק מפני שפניהם
 ממש על פני האש חמרינן בהו טורח

משלכ שאיב אפי' בורדין עמלן דהיינו מוזירקי חלף כל
 שבוירדין מובלעין בכשר האכרים אי לאו מחטיבהו בחתיכה
 האכרים חוין כח בשל להפליטן ולשאוב חס דמן והיינו סעמא
 דחוטיין שפיר והיבא דהרוע אפי' לללי בחתיכה קאמר
 וכבר האריך המחבר בזה וישנה כראוי וכן רישא ככשה
 דלכאורה מראה ששקה לזה כבר פירש המחבר בחיבורו יפה
 יפה וכמחפש צרות נר חלקים נא' כל הסדקים שחס בדבר
 זה כנגד הכב הגדול ר"י הזקן והעמיד הכל על כרו ועמד
 דכרי הכב ז"ל כי כל דכרו מדוקדקין במלית סדקוק
 וככותב

בהמה ועוף שלא
 נשחטו הוורדין צריך
 לחתוך ולמלות ויש מן
 הגאונים שאמרו שצריך
 שיניח מקום החתך
 היטה כרי שיוצב דמן
 היטב וכן בכל מקום
 שצריך חתיכה להסולח
 צריך שידית הבשר
 חלה יפה יפה כרי
 להסיר חלאת הרם שעל
 גביו ואחר כך סולח
 ואחר כך ידית יפה יפה
 כדי להסיר המלח שעל
 פניו מלא ובלוע דם
 ולרחוץ אותו מלחיוות
 הרם שנמלט ונדבק על
 פניו הסולח צריך ליהדר
 בהרה שלאחר מליחה
 שיניץ הסולח או
 שיטבבו בפנים עד שלא
 יתנו בתוך כלי המים
 שהוא סריחו בו שאם
 יתנו עמו מלחו בבלי
 שאינו מנוקב עם המים
 נכאזו המים שוביין
 כח מליחת הבשר ונכאז
 הרם שעל פני הבשר
 ושעם המלח חוזר ונבלע
 בתוכו מחמת הסולח
 שעמו בבלי ולפיכך
 חקקה גדולה היא
 במלוח במלח גסה
 במעט שהוא מנפץ
 אותה נעדרת ונפולת
 ואחר כך רשאי להרית
 במלוח באיזה כלי שירצ'
 עם קצת המים מלא
 במלוח דקה אף על פי
 שהוא רשאי צריך
 לשפשוף היטב כרי
 להסיר מן הבשר המלח
 שהוא נרבקט עמו
 היטב ועוד כרי
 שיוכל להרית לאחר כן
 בהך הכלי עם המים
 כמלה שיעור זמן מליח
 לקרירה מקצת
 גרוי המהבדים לחבו
 כרי שיעור צלייה עמו
 צלייתו כרי שיעור
 צלייתו מותר לבשלו
 בקרירה ואין צריך
 להרתיב המים אלא נותן
 הוא בין לזרחין בין
 לצוהין שלא סצאנו
 צורך להליטה אחר
 מליחה מולח ארם
 חתיכות הרבה זו על גב
 זו וזו עם זו ואין חוששין
 שסא תמלוט זו ותבלע
 זו שבל זמן שיש בה
 מליחה דם ואפילו ציר
 אינה בולעת כד"א
 במלוח בשר עם בשר
 ואפילו בשר שור עם
 בשר גריים ומלאים
 ואפילו עם עושות שאי
 אפשר

על
 חותכו אבר אבר כבהמה ולא משום
 חוטיין עצמן אלא משום חוטי דם שבגוף דאי לא למה לי חתיכת איברים יחתוך את הוורדין ושפיר דמי והא
 גזינן אומצא דאסמיק וביעי ומוזירקי בלא חתיכה כדאמרן מסתבר לי דהתם משום דמופשטין ועומדין פניהם

יה והמשיב שנת דתלויה באבלה

לית) אם אני יודע שהוא בן יומו בטהו' יש לנו לומר שאינו בני יומו דמת-
כלי גוים און בני יומו ומהו (ע) ובפירא (דף ה') בתוספת) כמה בחולין אי-
מאן דפריש טמא דרב דאף על נב דבת השוחטה צונן אמרין אנן דחוקת
דכניא בלע ויש שווי רובי' לאמר כמה שהתמשה בכני' בן יומו של גוים
ולתא דכצונן נמוך לא אמר רב אלא רב בנן בית השוחטה דתי קצת הם כדאמרין
אמת בלע לבי חימא (ע) ובפ' דף (ה') ששתם בה שריפה ורצה לשהט
בה עור מסקין הלכה רחמי' אפי' כצונן או כבליתא דמטה למכפרה (שיע
והתין ענה לקימו ופה כשיער הכהמה בין כל שחיה ושחיה).

ר' רמב"ם הלכות מאכלות פ"ב פמ"ג לאוין סומן קפי' סור י"ד סומן פ"א.
שלא לאכול בטהו' טמא דמתו (וקרא י"א ספרי ראה ופי' ס'
שמני) אך את זה לא האכלו ממנו' הנה וגם יש בה עשה דמתו את זה
האכלו ולא הוא מפיל עשה עשה ואדם אין בו רק עשה שור' אנו בכלל
מפריס מוסר' הלכ' (כהמות דף ס' וק"ש בתוספת) של איש מהור' מן החיה
אבל אמר מדרכי' לוקי משתי שנים ואיל' לאתר שפורש החינוך מן החוקה
אבל אם מרש החלף מן האשה לתוך הכלי מהור'.

ר' רמב"ם הלכות מאכלות פ"ב פמ"ג לאוין ס' קפי' סור י"ד סומן פ"ב.
שלא לאכול עור טמא. דמתו (וקרא י"א חולין ס"ז) ואת אלה
השקצו מן העוף לא יאכלו כי שקץ הם וכן יש בהם אומר עשה דמתו
השחטה רוח ואפילו הכי קאמר רב דמי בקליפה רבי' בספר רבינו ברוך ומיח
אין חרוך דומה לראוי דמי בקליפה נבי' ביה השחטה אפי' למיך ביה
השחטה הוחה פלי' אין כל הכהמה הוחה כי אם ביה השחטה' דוקא שומו
הקליס' המטרי' לסקום ביה חורף השחטה רוח דרב מועם אבל נבי' דמתו
כשר שהיא הוחה כולה כשהמה בכני' חולכה בן יומו מהמשש כולה ואמר
כולה אם אין בה ס' מן הספין ואפילו לא החה בה כ"א מעם מן הספין צריך
ס' כולה דמתו' הם מקצתו' הם כולה ולא דמי לקי' חולכה שחתם מקצתה
בקרדה של בשר דלא בני' ס' כ"א מאתו קצת שחתכו בקרדה דחתם דמי של
עין הוא הם מקצתו אנוי' הם כולה אבל רחא אם דחתו דפי' של מהנה אפילו
לא חתכו כ"א מקצתה בני' ס' כולה משום דמתו' הם מקצתו הם כולה (שיע
דאף בפי' או כשר הוחה שחתמו בכני' חולכה בן יומו שקל החימה אמורה אם
אין ששים מן הספין וכן הורה הרמב"ם מנה עו) והיה בספר רבינו ברוך פ"י
דאפי' שאין בני' חסין בני' קליפה נבי' שותם משום שמטויה הורבץ ביהמי
חסיני' עפ"ל (ע) ויעי' דתא דקאמר לבי חימא אלישנא דבית השחטה הוחה
קאמר (ושתי' בלע שום ראה אמה הוא שהורא הוחה קשה עפ"ל).

השחטה רוח ואפילו הכי קאמר רב דמי בקליפה רבי' בספר רבינו ברוך ומיח
אין חרוך דומה לראוי דמי בקליפה נבי' ביה השחטה אפי' למיך ביה
השחטה הוחה פלי' אין כל הכהמה הוחה כי אם ביה השחטה' דוקא שומו
הקליס' המטרי' לסקום ביה חורף השחטה רוח דרב מועם אבל נבי' דמתו
כשר שהיא הוחה כולה כשהמה בכני' חולכה בן יומו מהמשש כולה ואמר
כולה אם אין בה ס' מן הספין ואפילו לא החה בה כ"א מעם מן הספין צריך
ס' כולה דמתו' הם מקצתו' הם כולה ולא דמי לקי' חולכה שחתם מקצתה
בקרדה של בשר דלא בני' ס' כ"א מאתו קצת שחתכו בקרדה דחתם דמי של
עין הוא הם מקצתו אנוי' הם כולה אבל רחא אם דחתו דפי' של מהנה אפילו
לא חתכו כ"א מקצתה בני' ס' כולה משום דמתו' הם מקצתו הם כולה (שיע
דאף בפי' או כשר הוחה שחתמו בכני' חולכה בן יומו שקל החימה אמורה אם
אין ששים מן הספין וכן הורה הרמב"ם מנה עו) והיה בספר רבינו ברוך פ"י
דאפי' שאין בני' חסין בני' קליפה נבי' שותם משום שמטויה הורבץ ביהמי
חסיני' עפ"ל (ע) ויעי' דתא דקאמר לבי חימא אלישנא דבית השחטה הוחה
קאמר (ושתי' בלע שום ראה אמה הוא שהורא הוחה קשה עפ"ל).

ר' ספר עמורי גולה

מצי' רס' אהב מירוח ופה יפה יפה מני' הים שהורא בניו' ואם פליח ביה חדרה אין
עור תקנה פשוטו בשל' רפי' שומלה מפרשי' ואינו מפליש' הים שהורא בניו' (ע) (שיע
בתוס' מירוח יש לחתוה' וחתו' המירוח (כן בחסין) שם ריבא) עיר הוחה ו'
פשיס' ואם לא ביהו' רק פשיס' אמת נמוך אין קשרא בכר' ואם שמו חביש בקרדה
כל הוחה אחי' המירוחה הלה אוסר הקרדה עד ששים מן המצה כאלו היה כר'
דס דמימא בן דהתיבה ענפה נעשה נעשה נעילה נם כשאר אסורין ורואו כמירוש רבינו
אמרי' שאומר דוקא בשר בולב ריש שהיו אסורין אפילו באלף משום דלשמה
עבדו, ולתא כמו שפרשתי למעלה דאין לאסור יותר כדבר הלכה' יותר. ומה כמה
האסור, ואם יש בו או גויה משמשין דאין לאסור יותר ויעני' כל הכשר צ"ל
גב קפולא ארסאה) בבית ישראל ישמו הנשר בקרדה ולא ויעני' אם התיחה
אם לא נאסרו כמירוח לבי חסין וכל שכן אם ירעם כמירוח ויעני' ויש שם
נע או נערה ויעני' כמירוח הוחה או יוצא ונכנס מהור' משום דמתו' ועור ריש
לע לומר דלתיקוה קפול' ואין מחוקין (שם דף קפ"ג) רם כני' מים פ"י לאסור
אם לא נמלחו המוכני' חתמא) (שיע ק"כ, וק"ו חוללה כלא שמון שעליהם
אבל כים ביה חסין הוחה חי כשאר בשני' אבל כנא נמוך דהיינו שמון שקורין
ויעני' יש בה דם ומתו אף על פי שאין מחוקין דם מיתה פליש' צ"ל ואם
נמלחו עם הנשר אונן אסורין כמו דנימ' וצריך (שם בתוספת) לומר שלא
לחרוך בשר צ"ל בכני' קודם שיצאה כל צרכו' אם יש בו נומה ללא שיר
לשומר שישק שרוק נם לא שיר לשומר כבלועו בן פולשו' שהיה אין לו לפלוס
דבר נמוך, והנה יעקב אומר (שם) כי מתי' הוא שאם לא יפלוס ענה לא
יפלוס עור (שיע ואנו נהורין לחתולה ומחורין בדיעבד) כפי' ניצד' צולין (דף
ע"ד) ספק הלכה היא. מלוייה' שריא ואמרו בתוספת דוקא הוחה ששניהם
מלוחים או ששניהם אוים מלוחים אבל אם אחת שבתוין מלוח והשני' אנוי'
מלוח אסור הנמי' וכן אם מלוח בשר על בני' חתיכה מפלה אסורה אך אם
יהוה ומלוח' ספק רבי' ברוך דהשתי' (שיע) יהתה' חתלה' והשוחטם (חולין דף
ה') בכני' של גוי שהורא בן יומו חללה כרב דאמר קולף (י) אבל (עכ"ל) דף

שום שמון כין דריבא ששים ומתו קנה קשה ראה כהתי' הישיל מקמו פסיו
בן ארנא ס' קרי'א ששים דהוכא דריבא דמסתמא' יש בו ששים מהורא טיה' דרומב' אך
מסעפ' כגלוי' מיה' אורא כוטימ' דמסתמא' יש בו ששים מהורא טיה' דרומב' אך
פי' דוחק הוא כוטי' דמסתמא' קן נבי' רומב' כדמשיש' ביו' דלא' משיש' דהשפוחא
לכך נראה כדמשיש' שיקרא' ריש חזיקן בני' רומב' הינא דריבא שמון בני' מקשה'
לכיל' כדמשיש' עכ"ל. (י) ויעני' זה מיה' בתוספתו להשפוך דם צפול בניו' קע'
נבי' בשר הוא הוחה אחי' דוד' צליתו שהיא אסור' אם אין בו ששים ולא
משתי' לא משום דם משריק שריק ולא משום כבלועו כל פולשו' ולא אמרין
כל אלא חוקי' נבי' דם פלשו' עכ"ל (י) ויש שרומב' לחרוך מנאן בשר הוחה
שחתמו בכני' חולכה אפילו בן יומו עיי' קליפה רוח אמה לישנא דאמר ביה

באר הגולה פירוש כל מה שנקדשה:

גליון מהרש"א ע דאין בחתיכה עצמה ששים עין ס"ק ט' עא במקום שאין הפסד מרובה עין ט"ו ס"ק כ"ג ובפרמ"ג כתב גיכ רק בהפסד מרובה: עב אם יש שם הומץ עין סוף ס"ק שלפני זה והכא י"ל דגרע לפמ"ש בגליון ט"ו ס"ק כ"ב שפתי עין סימן ק"ה סק"ב לענין כבוש אין דין הומץ כדן ציר:

הגהות והערות יתן ציון זה הוא משו"ע עם ש"ך דפ"ר וכונתו לש"ך ס"ק לה (שהוא ס"ק לד בדפוס): [ט] כך היא הגירסא בש"ך דפ"ר ובתורת חטאת, ובדפוסי ש"ך שלפניו כתוב "אפילו החתיכה עבה" וכן היתה הנוסחה לפני הפרמ"ג, ועיין באו"ה כלל יא דין א שכתב "וגם נמצא לפעמים חתיכה רחבה וקלישה שאין בה אפילו שלשים נגד המלח שעליה" ועיין בהגש"ד ס"א ס"ק א ובמבוא שערים שם כתב שיש גירסאות חלוקות בהגש"ד אם בחתיכה עבה צריך לצרף מה שבקדירה או בחתיכה קלושה:

כ) ויש גורסים שיש ששים נגד המלח וי"ל שאם החתיכה דקה אז י"ל שאין ששים נגד המלח אבל אם החתיכה עבה אז רגיל יותר שיש ששים נגד המלח שנמשך ממנו (צבי לצריק):

ציונים והגהות על פ"ג קט"ו עיין ש"ך לעיל סימן כב ס"ק י' וסימן כג ס"ק יב ובספ"ד שם: קט"ו עיין זו השמש דלדין לגרוב, וא"כ לא נעשה נבילה, והמאיל טעמא דבר הנאסר במשהו לא אמרינן בה ה"י דלא דמי לנב"מ וכדלמדת, ומתמת נלע וכו' עיין ש"ך שם ובשער התערובות עיין זה:

קט"ו עיין סימן כג משב"ו ס"ק טו ד"ה עוד ד"ה חמס:

ל'ה) וכל הקדירה מצטרף לששים, גם דברי המחבר נר"ך לפרש כן ומ"ש נר"ך שיהא צו ששים לאו למימרא דלר"ך שיהא צו לצדו ששים נגד המלח שצו (וכדעת מהרש"ל שאכתוב נקמון) דהא אפילו למ"ד דחתיכה נעשית נבלה אף בשאר איסורין וכשהאיסור דבוק בעינן ששים נגד כל החתיכה כדלקמן סימן ע"ב ס"ג בהג"ה גני לצד הדבוק בעוף דאם אין בעוף ששים נגד הלכ בעינן ששים נגד כל העוף מ"מ הכא לא מיקרי איסור דבוק וכמ"ש המרדכי פרק כל הבשר (פי' משכא) והגהת שערי דורא (פי' א סק"ג ופי' י ס"ק ג) על שם ראש"ן בספר לפנת פענח (פי' נד) ונאיסור והיתר הארוך כלל י"א דין ד' ונחמרת חטאת שם (דין ג) דמיד שבה החתיכה למים נמשך כל המלח ודם שעליו ונשל לקדירה ועוד דהא ס"ל להמחבר ללא

חמרינן חתיכה נעשית נבלה רק בבשר נבלה וגם הטור כתב נר"ך שיהא נקדשה ששים לנצל כל המלח ואין נר"ך ששים נגד כל החתיכה עכ"ל וכן כתבו הרבה פוסקים ומהרש"ל באיסור והיתר שלו שער ח' (פי' טו ס"ק ה) ובספרו פרק גיר הנשה סימן ל' האריך מאד לפסוק דלמאי דק"ל דנאיסור דבוק בעינן ששים נגד כל החתיכה דהכי נמי בעינן שיהא נקדשה ששים נגד כל החתיכה ואפ"ה החתיכה עצמה אסורה והט"ם הרבה כלפי המורים נגד זה ע"ש ובספרי דחיימי כל דבריו ושלא כוון יפה בהגהות מיימוניות בשם מהר"מ ונדברי מהר"א אשר עליהם ננה יסודו והעיקר דמהר"מ ס"ל דחתיכה עצמה יש ששים לנצל הדם והמלח שעליו ואין צורך לנירוף הרוטב שבקדירה והאוסרים סבירא להו ע' דאין בחתיכה עצמה ששים ולכן בעינן לנירוף הרוטב והכי נהגין וכוה נדמו כל דבריו ודוק והוכחתי זה מהגהת שערי דורא שצ"ח סימן א' והוספתי צדויות צדויות לפסוק דלדברי הרב גם הנבלי שם העברי דורא (פי' נח) והסמ"ק (פי' רה עמ' ד) והמרדכי (פי' חר"ט) וכל צו (פי' קג דמי מליחה עה) ואיסור והיתר הארוך (כלל טו דין ג) ומנה"ל (ריש ה' איסור והיתר עג) לפסקו בעלמא באיסור דבוק בעינן ששים נגד כל החתיכה והחתיכה עצמה אסורה וכלן פסקו דלדברי הרב גם כחבתי שם ס"ן משמע דעת מהר"א ע"ש וכך נהגין כל צעלי הוראה: (ל' ו) ואם יש בקדירה כ"ג כך כו'. דולאי אין החתיכה ששים נגד דם ומלח שעליה אפילו החתיכה אינה [ט] עצה תורת חטאת כלל א' (דין ג): (ל' א) אפילו לא הו"שם רק בב"י שני. שהיד סולדת צו תורת חטאת שם (דין ג) ומ"מ מהרש"ל באיסור והיתר שלו סימן א' (מכות ס"ק ג) ובפרק כל הבשר שם (פי' נה) חולק ומחיר ככלי שני אפילו כהאי גוונא וכן מוכח מלשון המרדכי פרק כל הבשר (פי' משכו) צמה שמאלה כתוב בשם מהר"מ (שו"ת דפוס לעז כ"י חו) ומלשון משו"ת הרשב"א סימן תתמ"ד ומדברי הרא"ש פרק כירה והמחבר באורח חיים סימן ש"ח סעיף ט' דלית להו האי סברא דהמלח גורמת להתבשל אף בכלי שני אלא שיש לחוש לדברי האיסור והיתר הארוך והרב (וכן דעת מהר"מ מלובלין בתשובה סימן כ"ט) ע' נקמון שאין הפסד מרובה כי יש לחשוך ולייטב דברי הפוסקים הנ"ל לדעתם ע"ש ודו"ק: (ל' ח) שיש שם מלח וציר כו'. והוא הדין עב אס' יש שם נג' (יב) חומץ ושאר דבר מריף כהאי גוונא

ביאור הגר"א [ט] וב"י כו'. גמרא שם כשהו משערין כו': [מא] דמאחר כו'. עיין בפרק ב' דפסחים מ' ע"ב דר' יהודה סבר כן ות"ק פליג ועיין ש"ך: חידושי רע"ק כ) ואי דיבא ששים בקדירה, משמע דכל הקדירה מטטרף לששים דלא כמ"ש הפמ"ג סימן ק"ח נשפתי דעת ס"ק כ"ו כיון דמבשל רק מנת המלח אין שאר החתיכות מסייעים לנצל: (כ) [א* חומץ]. ובה גס הרש"ל מודה דדוקא נמלח פלוג משום דפסק כה המלח ולא מקרי עוד מריף לסייע לנצל בכלי שני ע"ש:

באר היטב (נב) מצטרף. כתב הש"ך הטעם שבה החתיכה למים נימש כל המלח ודם שעליו ונפול לקדירה ולא מקרי הכא איסור דבוק ואפילו החתיכה עצמה מותרת וכן נהגין כל בעלי הוראה ודלא כמהרש"ל עכ"ל (ובספר שני לוחות (הבית) שער האותיות אות ק קדושה) פסק להחמיר לעצמו ולאסור אותה החתיכה אף כשיש שם ששים כדעת מהרש"ל):

משבצות זהב הימר בעילין בששים, ויראה לי הטעם דחתיכה נעשית נבלה משום לתא דבשר נבלה הוא (עמ' ד) וכל למעלה מששים לא שייך למגור, דבשר נבלה גופא אין אוסר למעלה ימששים, ואם כן לא נעשה נבילה קטנה, ומתמת נלע בשמים של עבודה זרה, הא מצו"ר בסימן י"ח שקורט אחד צורה גדולה נצל הוא, עיין ש"ך שם (פי' נח). ומאיל טעמא דבר הנאסר במשהו לא אמרינן בה חתיכה נעשית נבילה, דלא דמי לבשר נבלה קטן וכדלמדת [ט] ובשער התערובות (מק' נ פרק ג ד"ה ומנא) אבאר זה: (כ) וב"י עיין ט"ו דל מה שנקדשה קאמרי, אבל אין גוף המרס מטטרף אף שצמח מלטרפין, עיין מה שכתבתי בסימן כ"ט (משב"ו ס"ק א ד"ה ולא נש"ק ט): (כא) דהחתיכה. עיין ט"ו בשם איסור והיתר הארוך וכן הוא צדית יוסף (ק' ד"ה ואס) בשם מהר"ם ונאיסור והיתר הארוך כלל י"א דין א' דאין בחתיכה ששים ונבילות ד' אור זרוע וקלח גלוניס סברי דיש בחתיכה ששים, ובתורת חטאת כלל א' (דין ג) וכלל ה' (דין ג) דמסתמא אין צו ששים, אבל אי דיעינן לשער יכול להיות דיש ששים יע"ש, ועיין ש"ך אות ט"ו: עובדא' בא לדי נאמד שחתיך נבלין מלח קשה שקורין

(כ) וכל הקדירה כו'. פירוש כל מה שנקדשה אצל הקדירה עצמה פשיטא דאינו מטטרף כמ"ש סימן ז"ט (ס"א): (כא) דהחתיכה עצמה בודאי היא שלשים נגד המלח כו'. כ"ל וכן הוא נמקלם ספרים ויש נוסחאות כתוב בהם בודאי היא ששים והוא ט"ס וכתב באיסור והיתר הארוך (כלל יא דין א וד) דיש דעות לומר שהחתיכה עצמה היא ששים נגד דם ומלח שעליה אבל שאין לפסוק ק להלכה: (כב) רק בב"י שני. פירוש שהקדירה ששמו צו הבשר הזה הוא כלי שני: (כג) דמאחר שיש שם מלח וציר כו'. כתב זה שלא תקשה הא קיימא לן כלי שני אינו מבשל וזה סברת איסור והיתר הארוך (שם דין א) אבל רש"ל פרק כל הבשר סימן כ"ג) [פ"ג] כתב ח"ל אצל דדיעבד

הגה (כ) [ל' ח] וכל הקדירה (נב) מטטרף לששים (ש"ד ועוד פוסקים עיין ס"ק ל"ד יח) ואם יש נקדירה כל כך כמו החתיכה שנמלח ולא הודח הכל שרי דולאי איכא ששים נגד המלח שעל החתיכה (כא) דהחתיכה עצמה נדולאי היא שלשים כ' נגד המלח שעליו (נארוך כלל י"א ד"ד) ואי ליכא ששים נקדירה נגד המלח (ל' ח) אפילו לא הו"שם (כב) רק בכלי שני הכל אסור [ט] (כג) [מא] דמאחר (ל' ח) שיש שם מלח וציר אפילו

עולפין, ומלח נמלח זה בשר, ולא היה ששים נגד הלהב של סכין, והיה הפסד מרובה וערב שבת, והחמ"ס קפס) מטעמים שאבאר. הנה מצו"ר בסימן ז"י (שפי' א ט"ו ס"ק ג ש"ך ס"ק ג) דנדבר חריף לא שייך נ"ט בר נ"ט, כדמוכח מלשון, (חולין ק"ח לפירוש ב"י) קצ"ו. גם לא נותן טעם לפגם, מקורט של חלמית (ע"י נג) ומלח הוא דבר חריף עיין ש"ך שם אות ח"י. כמו מנלין שמדוכו. דומקא ודבר חריף מנליע (שם שפי' ג) הוא הדין חותך מלח קשה ודאי מפליט ומנליע ואם כן היה ראוי לאסור הבשר אפילו בהנאה, דעל ידי מליחה נלע מלח בבשר וכשנבשל כו', מכל מקום כיון דיש אומרים דבר חריף לא הוא כי אס קורט וכתב הע"י שם אות ח' דהיא דיש עוד נד נהגין להקל, והפרי חדש שם (אות ג) היקל צ"ע בר נ"ט אף דאין לא קיימא לן כן, מכל מקום כאן יש דיעות דיש ששים בחתיכה נגד כל המלח שעליו, והיה נ"ט בר נ"ט ואינו כן יומא, משום הכי המרמי בהפסד מרובה וערב שבת, הא לאו הכי נראה דאין להחמיר, גם בסכין איסור דלא הוה נ"ט בר נ"ט אף להפסד קצ"ו) אין להפסד קצ"ו) וראיתי נהגין קלות שחומטין בסכין בשר אומן עולפין והנשאר נחמין למלח מלג, והמדקקין שבהם

עובדא' בא לדי נאמד שחתיך נבלין מלח קשה שקורין

פד

שפתי כהן

יורה דעה סט הלכות מליחה

מורי זהב

באר הגולה
י' סמ"ג וכפי הפירוש
שפירש הג"י דבריו:

דגוף מרבבה
[י"א] [מניע] אין כאן
איסור דאורייתא
ולכך נאמן. ונראה
דהיינו נמסית לפי תומו
וק"ל ע"כ:

גליון מהרש"א
ע"ה בסמיני תורת
חסאת ע"ש. מיהו ע"ה
כשר אחר אסור למולחו
דלמא יצא כל הדם:
ע"ה נראה דבעבדו
ושפחתו. אבל באינו
עבדו לא וכן משמע
לשון הש"ע גוי משמש:
פ בבית יוסף ובש"ע
שם דאינו נאמן. כיון
דאחזק איסור כמי"ש
שם בש"ך והכא הא נמי
אחזק ועיין ט"ז ס"ק
כ"ד:

פא דין דמסיה לפי
תומו. עיין סימן צ"ח
ס"ק ב' ועיין מ"ש
בגליון סוף סימן קל"ב:
פכ ואין יודע. ספק
שנולד קודם הבישול
(אף דם שבשלו ורובן)
י"ל לא מקרי ספק
דרבנן. שפתי אורח"א.
ועיין בט"ז כאן ועיין
בהרב המגיד הלכות
חמץ ומצה פ"ב סוף
ה"י:

פג ישראל יוצא
ונכנס. וטעם מרחח
מועיל גם באיסור
דאורייתא. ש"ך סימן
ק"י"ח ס"ק ל"ג. ואם
אירע שנית שנתן הברש
בקריחה ונודע שלא
הדיחו אי אסרינן גם
הברש הראשון והא
חזונו דלא מירחת עיין
תשובת רשב"א אשר
בט"ז סימן א' ס"ק ר'
פר או במסיה לפי
תומו. ולומר שמה
שמלג היה בכלי שני
אינו נאמן כיון דלא
שייך אנקיותא קפיד
ש"ך סימן ס"ח ס"ק
ל"ד:

הגהות והערות
כ"ב ג"כ דסמ"ג (ישמח
משה):

כ"ג עיין באוצרות יוסף
לרבי יוסף ענגיל (חודשי
י"ד אות לט) שכחב
דט"ס בש"ך וצ"ל כפי
א ס"ק יב עיי"ש טעמו:
כ"ד היינו ב' ט' שנים.
ט"ז סימן קטו ס"ק ה'
(בית מאיר סעיף י').
כ"ה ד"ה במחכתי
לא העתיק דברי הנו"ב
בוה בשלימות כי הנו"ב
סיים שם דלמעשה אין
לסמוך על זה להאמין

פא אסור למלוח בו פעם שנית. אבל דיעבד מותר תורת
חטאת כלל וט"ו דין כ' עיין פ"ה (כד) ונראה לי דוקא אם
נחשב חטוב דיעבד אבל אם לא נחשב עדיין ידחתו וימלטו
וכן משמע ק"ל ע"ה בסמיני תורת חטאת ע"ה דו"ק: (בא) וכל
שכן שאסור בו. כמוכזב נספר
לפי דבריו דף ל"ו ע"כ מיהו
כשנתייבש היטב נראה. שמוחר (יג)
וצ"ע לדינא גם ממה שנחבאר
מקודם דבשר יבש מותר מטעם
דודאי יש ששים מאחר שכבר נתייבש
משמע הא לא הכי אסור:
(סעיף י') (בב) גוי משמש בו.
י"ל דלכך לא הביא המחבר דין
דמסית לפי תומו שהוכר בטור
ופוסקים דאזיל לטעמיה שכתב צ"ח
יוסף (ק"י ד"ה כחז נספר)
דלסמ"ג (לאזין קלו מה סוע"ג)
ורבי"א לא מהני מסית לפי תומו
ודוקא מירחת מהני לסמ"ג ע"ש

ונהי דרבי"א פליג דמירחת לא מהני מ"מ כיון דסמ"ק כ"ב נמי
סבירא ליה דמירחת מהני פסק דמסית לפי תומו לא מהני
ומירחת מהני (וכמוכזב נספר לפי דבריו דף מ"ו ע"ה ע"ה נראה
דנעבדו ושפחתו שייך מירחת (טו) ח"ג משום דהקשה צ"ח דהא
ק"ל דאין גוי נאמן במסית לפי תומו אלא לעדות אשה בלבד
ומירך דהיינו דוקא באיסור דאורייתא מה שאין כן הכא דדם
שבשלו (וכן דם שמלחו) אינו אלא מדרבנן ולקמן בקוף סימן קל"ו
ג"כ אם גוי נאמן במסית לפי תומו נכשר כלים האסורים שהוא
מדרבנן הביא מחלוקת הפוסקים בזה ופסק פ צ"ח (ל"ב ד"ה
ולענין) ובש"ע פ"ה (ס"ו) דאינו נאמן לכך השמיט כאן פא דין
דמסית לפי תומו כך נראה לי אבל הרב שכחב וצמד מניייהו סגי
כו' ולא כחז בלשון ו"ה נראה דמשמע ליה דאפשר דגם המחבר
ס"ל כסמ"ק דצמד מניייהו סגי: אלא דנקט מירחת והוא הדין
למירך וכן נראה דעמו צמורת חטאת סוף כלל א' (דין ו) צ"ח
שם נשם הבי' ולדבריו צ"ל דלא דמי לסוף סימן קל"ו דהכא
כיון דליכא נמי טעמא דגוים אנקיותא קפיד דנקיותא הוא להדיא
אחר המליחה כמ"ה הסמ"ק והסמ"ג יש להקל טפי (ועיין לקמן
סימן קכ"ב סעיף י"א) ומיקונו לשון הרב שכחב וצמד מניייהו כו'
דמשמע כאלו המחבר הזכיר דבריו ממסית לפי תומו נראה
דמשום דהמחבר כתב קומכין על דבריו דלא שייך במירחת דלא
צניען למיסמך אדבריו כלל דאפילו אינו אומר כלום אמרינן
שהדימו מטעם דמירחת וכמוכזב צ"ח והוא פשוט לכך פירש הרב
דברתי קאמר דקומכין על דבריו היינו היכא דצניען למיסמך
אדבריו דוקא והיינו במסית לפי תומו או אם היה שם ישראל
יוצא ונכנס כו' (ועיין בסמ"ק ס"ח ס"ב וצ"ח שם פ"ה ק"ה)

ובסימן ק"י"ח ס"ק ל"ג) ומ"מ מה שכתבתי הוא עיקר בדעת המחבר ולישנא דקומכין על דבריו הוא לאו דוקא וכהאי גוונא אשכחן
בכמה דוכתי וכמ"ה בסמ"ק ב' ס"ק י"ג כ"ג ע"ש: (בג) או במסיה לפי תומו שהדיחו יפה. צ"ח יוסף כתב דאף כשיודע
הגוי מנהג ישראל נאמן במסית לפי תומו והפרישה והב"ח ממהו עליו דהיאך שייך מסית לפי תומו כשיודע שהאיסור והיתר תלוי
בזה והב"ח הוסיף להביא ראיה מלקמן סימן צ"ח ולא קשה מידי דודאי לא דמי לסימן צ"ח דהתם יהיבין ליה לטעום אם יש
בו איסור או לאו וצ"ח ל"ה ליכא למיקם עלה דמילתא הלכך כשיודע שהאיסור והיתר תלוי בזה ודאי אין כאן מסית לפי תומו
משא"כ הכא דאפשר לומר דאע"פ שידע מנהג ישראל מ"מ משכחת לה כגון דהסית לפי תומו לפני אחרים שלא שאלוהו אם
לדימו והסית לפי תומו דהדימו והגע ענמך דהא ק"ל דמומר לעבודה זרה נאמן לעדות אשה במסית לפי תומו כמו שנחבאר
באין העור סימן י"ז (פ"ג) ולא אמרינן כיון שידע שהאיסור והיתר תלוי בזה חזקתו מאשר אלא ודאי משכחת לה בכהאי גוונא

נקודות הבקף
אע"פ דהו' ספק דרבנן והקובץ ישן שמאל הוא ודאי נגד כל
הפוסקים אלא ודאי שאני הכא כיון דאיתחזק כאן איסור דם וכל
היכא דאיתחזק איסורא לא אמרינן ספק דרבנן לקולא כמ"ה
בשפתי כהן בסמ"ק ק"י ס"ק ס"ג דין כ' אי נמי כיון שמגד אחר
גא לו שהוא מדרבנן וכמ"ה שם צדין י"ט גם אין לבדוד ספק

ביאור הגר"א
מהמלה. פ"ח: [מג] גוי כו'. כמו בשחיטה ויין נסך: [מ"ה] או במסיה לפי תומו כו'. כמ"ה בב"ק ק"ד ע"ב וכן כאן
דרם שבישלו ושמלחו מרבנן כמ"ה במנחות כ"א ע"א:

(סעיף י') בהג"ה ובהד' מינייהו פג"ו ח"ל סמ"ק (פי' רה עמ'
רד) אם יש גוי משמש צניח ישראל ושמו הנשר צקדירה ולא ידעין
אם הדימוה או לא נאמנין במסיתין לפי תומו וכל שכן אם יודעים
צניח יהודים ואם יש שם נער או נערה יודעים צניח הדמה או
יולא ונכנס מותר משום דמרחמי
כו' עכ"ל ורבים תמנה על האי וכל
שכן דמשמע דביודעים יש טפי
היתר במסית לפי תומו וזה אינו
דביודעין אין שייך מסית לפי תומו
וע"כ הגיהו בדרישה (אות ה) ומו"ח
ז"ל (פ"י) את הוא"ז של ואם יש
כו' וצ"ל אם יש כו' והכונה לומר
שיש כל שכן אם יודעים צניח
יהודים יש שם נער כו' אבל צ"ח
מיירי דוקא באין יודעין כיון דעיקר
ההיתר מסית לפי תומו ולי נראה
דאין הג"ה זו דוקא דא"כ מותר
דאמר בקיפא הוא מיותר ולכל
הפחות היה לו לומר דמותר.

ובדאי הנוסחא היא אמיתית כאשר היא בכל הספרים וכן הוא
בהעתקת רש"ל (יש"ש פ"ה ס' זד) דברי סמ"ק והך מסית לפי
תומו הוא צניחן שמשמע שלא על דבר זה צא להודיע כגון
שמספר איזה דבר אחר ומתוך אופן הדברים נמשך הכיפור שהדיח
הנשר צניח מהמתנין ליה ולא מויק בזה מה שידוע צניח ישראל
כיון שמוכח שלא על דבר זה נכתוון להודיע וא"כ אדרבה יש
מעלה צניח שידוע צניח ישראל דיש תרמי לטיבולא דודאי עשה
כדרך ישראל כיון שהוא משרת שלו ומכוין לעשות רצונו ויש ג"כ
מסית לפי תומו צאופן שזכרנו על כן יש כל שכן דמהני בזה
ואם יש נער כו' או ח"ה למסית לפי תומו כנלע"ד וע"כ פסק
רמ"א יפה דצמד מניייהו סגי ובודאי נחכוין להך מסית לפי תומו
שזכרנו אבל בלא"ה דליכא למימר שנחכוין לחבב עלמו לישראל
ודאי לא מהני מסית לפי תומו כנלע"ד להלכה למעשה:

א' (כ"ד) או במסיה לפי תומו. הקשה צ"ח (ק"י ד"ה כחז נספר)
הא אין מסית לפי תומו נאמן אלא בעדות אשה ומירך דצניח
דרבנן נאמן בכל מקום כמ"ה מהר"א צ"ח בתרומת הדשן סימן ע"ט
והך דבר כיון דמליח כרותה הו' דם שבישלו ואינו עובר עליו וכחז
רמ"א דברכי משה (אות ט) עליו דלא היה צריך למליח כרותה
דבלא"ה לא הו' אלא איסור דרבנן דהיינו הוא מצבול צניח ומהאי
טעמא אם מלג גוי חרנגולת ולא ידעין אי צניח ראשון או צניח
שני נאמן דאי נמי עבד צניח ראשון וי"א אין כאן איסור דאורייתא
ולכך נאמן עכ"ל ורש"ל (יש"ש פ"ה) כתב ג"כ על בית יוסף דלא
היה צריך כו' לתת טעם משום צניח דהא מחמת מליחה ג"כ
אזל ליה איסור דאורייתא. ה' ומעשה צא לדינו צאשה אחת

ובסימן ק"י"ח ס"ק ל"ג) ומ"מ מה שכתבתי הוא עיקר בדעת המחבר ולישנא דקומכין על דבריו הוא לאו דוקא וכהאי גוונא אשכחן
בכמה דוכתי וכמ"ה בסמ"ק ב' ס"ק י"ג כ"ג ע"ש: (בג) או במסיה לפי תומו שהדיחו יפה. צ"ח יוסף כתב דאף כשיודע
הגוי מנהג ישראל נאמן במסית לפי תומו והפרישה והב"ח ממהו עליו דהיאך שייך מסית לפי תומו כשיודע שהאיסור והיתר תלוי
בזה והב"ח הוסיף להביא ראיה מלקמן סימן צ"ח ולא קשה מידי דודאי לא דמי לסימן צ"ח דהתם יהיבין ליה לטעום אם יש
בו איסור או לאו וצ"ח ל"ה ליכא למיקם עלה דמילתא הלכך כשיודע שהאיסור והיתר תלוי בזה ודאי אין כאן מסית לפי תומו
משא"כ הכא דאפשר לומר דאע"פ שידע מנהג ישראל מ"מ משכחת לה כגון דהסית לפי תומו לפני אחרים שלא שאלוהו אם
לדימו והסית לפי תומו דהדימו והגע ענמך דהא ק"ל דמומר לעבודה זרה נאמן לעדות אשה במסית לפי תומו כמו שנחבאר
באין העור סימן י"ז (פ"ג) ולא אמרינן כיון שידע שהאיסור והיתר תלוי בזה חזקתו מאשר אלא ודאי משכחת לה בכהאי גוונא

נקודות הבקף
אע"פ דהו' ספק דרבנן והקובץ ישן שמאל הוא ודאי נגד כל
הפוסקים אלא ודאי שאני הכא כיון דאיתחזק כאן איסור דם וכל
היכא דאיתחזק איסורא לא אמרינן ספק דרבנן לקולא כמ"ה
בשפתי כהן בסמ"ק ק"י ס"ק ס"ג דין כ' אי נמי כיון שמגד אחר
גא לו שהוא מדרבנן וכמ"ה שם צדין י"ט גם אין לבדוד ספק

ביאור הגר"א
מהמלה. פ"ח: [מג] גוי כו'. כמו בשחיטה ויין נסך: [מ"ה] או במסיה לפי תומו כו'. כמ"ה בב"ק ק"ד ע"ב וכן כאן
דרם שבישלו ושמלחו מרבנן כמ"ה במנחות כ"א ע"א:

פר שפתי כהן יורה דעה סט הלכות מליחה שוריי זהב

באר הגולה
יה טור גמס י"ח וטלה
המקום אצו הרמ"ש
והגהות מיימוני גמס
הרמב"ד והמרדכי גמס
רש"טו ונכס ר"ע משנין:

כז) וזה נכנס לגמרי רק ששמוה בקדרה ויג שמקלחה חס והיד קולדת
זה מה דלא הוי אלא ספיקא דרבנן ולקולא פו ואין לומר
דמוקמינן לה אחוקה דמעיקרא שלא הימה מלוכה (יד) דאם
כן גם כאלו אמאי אנו מתירין מכת מסית לפי תומו מתמת שהוא
דרבנן ולא אמרינן אוקי אחוקה
דמעיקרא שלא הימה מודחת ועוד
מלאמי נקובין יסן בספק פו אס
הדים הדחה אחרונה מלאמי כתוב
שכר מאחר דמליח הוא מדרבנן
הוי ספיקא דרבנן ולקולא כדאימא
צהג"ה שערי דורא שער ד' (סי' ו
ס"ק יו) ד"ה מעשה שנמלחו שפי
פרות עכ"ל ואע"ג דהבית יוסף
סימן פ"ו (קלס: ד"ה כתב הרמב"ם)

על דבריו אסור דהא חזינן דאינו מרמח (ט) ואין לסמוך גם כן אדבריו (הגהות ש"ד וכו')

י"א (מד) [מה] י"ח בשר (לז) (י"ט) שנתבשל בלא מליחה צריך שיהיה
בתבשיל (מה) ששים (כו) צב כנגד (י"ט) אותו (לח) בשר (כו) ואז מותר הכל:

כתב גמס רש"י ורמב"ם דס"ל אפילו נבשול יש איסור מן המורה מ"מ הא קמן דכל האחרונים לא חשו לזה כיון דהוא תלמוד
ערוך (מנחות כ"ה) פה ועוד יש לתח טעם להחיר נדודאי עשהה האשה כדרכה ומלחה תחלה כעין ההיא דאמרינן גבי ק"ש (נרכות
נ"ו) טעה נוכחצתס והתחיל למען ירבו כו' א"ל לחזור דקיריכה נקיט ואתי כנלע"ד [הגהות הש"ן] ועיין מ"ש באר"ח סימן תכ"ב (ס"ק
א) עוד ראה [עד כאן] והא דלא אזלינן כאלו בשר חזקה [הגהות הש"ן] כמו דאולינן בה חזקה לעיני עירוב תחומין בא"ח סימן ת"ט
סעיף י' [עד כאן] דיש רוב פט נגד החוקה לרוב פעמים מולחין תחלה ורוב עדיף מחוקה כמ"ס הרמ"ש ריש כתובות (סי' י"ח)
נפשט דפתח פתוח מלאמי: [כד] דמרתת הואיל ויודע כו' [ו] [י"ט] כח) י"ח נדרשה (פרישה אות י"ח) כתב צא לאלו דוקא יודע
אלא רלוו להיות יודע מרמח הגוי: (סעיף י"א) (כו) כנגד אותו בשר. דלא ידעינן כמה דס נפיק מיניה: (כו) ואז מותר
הב"ש. דמה שילא נבשול בששים ומה שנאמר בו הוי דס האיברים שלא פירש והקשה מו"מ ז"ל (סי' י"ח) דהא נאוצר מפרקת צהמה
בסימן ס"ו אף הרמ"ש (פכ"ה סי' ו) ס"ל דאסור משום פירש ממקום למקום וה"י יהיה אסור מהאי טעמא ומירץ שס עיין
עליו ולא קשה מידי דהכא נבשול כל מה שפירש יולא לחוך וכל מה שלא יולא לחוך אינו פורש כלל:

נקודות הכסף
דרבנן להקל כמ"ס שס דנין ל"ו דלשכתן טובי ספיקי דרבנן להחמיר ע"ש: ומ"ש ועוד יש לתח טעם להחיר כו' ההיא דאמרינן גבי
ק"ש כו' דמיון של הכל הוא זה ואדרבה הכא מסתברא דלא מלחה דהרי ענין מליחה עסק גדול הוא והילך אפשר ששכחה עסק כזה
גם מ"ס דיש כאלו רוב נגד החוקה כו' לימא דלא שייך כאלו רוב וק"ל: [ו] בדרישה כתב כו'. לא העמיק יפה דבריהם כתב כן אמ"ש

ביאור הגר"א
[מה] בשר שנתבשל כו'. כמ"ס אין יוצא מידי דמו כו' וכמ"ס בפרק גיד הנשה פשיטא דבדריה כו': [מן] ואז כו'. דהיוצא
נחבטל והנשאר בו הוי דם האיברים שלא פירש:

חידושי רע"ק
המחבר אס יודע מנהג ישראל סומכים על דבריו ולשון על דבריו היינו
היתר דמסית לפי תומו ולמאי לריץ בידע גוי מנהג ישראל ולזה נראה
כיון דהסמ"ק כתב וכל שכן אס יודע מנהג ישראל היינו דיש כזה
עוד סניף דמקמתא מכיון לעשות רלוו ואינו משנה ממנהגם כמ"ס
הכ"י וכן כתב הט"ו אס כן י"ל כיון דהסמ"ק ס"ל דלא סמכינן על מסית
לפי תומו לא יחא ליה להמחבר לפסוק בהסמ"ק אלא נכחאי גוונא
דיודע מנהג ישראל דיש עוד סניף דמקמתא אינו משנה מהמנהג וזה
כתב הרמ"א כיון דחזינן דמשנה מלנו ד"שאלא אודא לה הך סניף
ולא מהני היסרא דמסית לפי תומו כמו צלא היה יודע מנהג ישראל ודו"ק:

באר היטב
כאשה אחת שבשלה בשר ושכחה אם מלחה אותו תחילה או לא
והתרונו מכח זה דלא הוי אלא ספיקא דרבנן ולקולא והא דלא
אמרינן אוקמא אחוקה דמעיקרא שלא היה מלוה משום דאיכא
רוב נגד החוקה דרוב פעמים מולחים תחלה ורוב עדיף מחוקה.
וכתב עוד בשם הדרישה רמ"ש רמ"א כאן הואיל ויודע מנהג וכר'
לאו דוקא יודע אלא ראוי להיות יודע מירתת הגוי ובנקודות
הכסף השיג עליו דלא דק דהאי הואיל ויודע קאי אגוי ולא אקטן
וק"ל: (לז) שנתבשל. כתב הש"ך אף אס לא נחבשל
לגמרי רק ששמוה בקדרה שמקצתה חס והיד סולדת
בה: (לח) בשר. דלא ידעינן כמה דמא נפק מיניה והקשה
הב"ח דהא בשובר מפרקת בהמה בסימן ס"ו ס"ל דאסור משום
דפירש ממקום למקום וה"י יהיה אסור מהאי טעמא אותה
החתוכה וכתב הט"ו דלא קשה מידי דהכא בבישול כל מה
שפירש יוצא לחוך וכל שלא יוצא לחוך אינו פורש כלל:

פתחי תשובה
דאס צבור הדבר שהוי המים רוחמים מאד ויש דומק כגון שהוא
ערב שבת יש להקל ע"ש ועיין ש"ך שס סק"י וז"ע:
(י"ט) אותו בשר. עיין בתשובת שמש נדקת מלך יו"ד סימן
ל"א בשומן שלא נמלה שנבשל אס לריץ לשער ג"כ נגד כל השומן
או לא מאחר שאין דס כ"כ בשומן ע"ש ונראה דלשפתמיטתיה
דברי המורה חטאת וז"ך לקמן סימן ע"ה סק"ט דמטאר שס דלרץ
ששים נגד כל השומן ע"ש:

דגול מרבבה
[י"ט] [מנינא] בדרישה
כתב צאו דוקא יודע.
נראה דעל הקטן קאי
וק"ל ע"כ:
[י"ט] [מנינא] שמקצתה
חס והיד סולדת בו.
ועיין מנחה יעקב ע"ס.
ע"כ:

גליון מהרש"א
פה דלא הוי אלא
ספיקא דרבנן ולקולא.
עיין סעיף י"ג בהגה"ה
בשר כו' (ומי שלח
לחבירו בשר לשבח ואינו
יודע אס מלחו עיין
משבצות סוף אות כ"ד)
ועיין ש"ך ס"ק ג"ז:
מו ואין לומר דמוקמינן
דה אחוקה. עיין
גליון ש"ך סימן ק"י
דני ספק ספיקא אות כ':
פז אס הדיח הדחה
אחרונה. עיין נקודות
הכסף דחולק על זה:
פה ועוד יש לתת
טעם להחיר. עיין
בט"ו אורה חיים תכ"ב
ס"ק א' ועיין ש"ך סוף
סימן קל"ז:
פט נגד החוקה דרוב
פעמים. עיין תוס' ריש
פרק האשה בחתי דף
ק"ט ע"א ד"ה רבי
מאיר היא:
צ דמרתת הואיל.
אבל ערות הקטן שראה
שהדחיו לא מועיל היכא
דאין הגוי יודע ולא
שייך מירתת. שפתי:
צא צאו דוקא יודע.
בדרישה כתב רק דהנער
היוצא ונכנס אין צריך
שידע אבל הגוי אס אינו
יודע לא שייך מרתת.
משבצות:
צב כנגד אותו בשר.
בתשובת גנת ורדים ח"א
חז"ד כלל א' סימן כ"ט
כתב לסמוך על הרמב"ד
דמשערין כמה נפיק דס
מיניה ויש לבחון למלוח
חתיכה בכמות כזו
ולהעמיד תחת הכלי
המנוקב כלי שאינו
מנוקב שיטוף הים
לחוכו וכתב עוד שרם
היוצא מתרנגולת ליותר
הוא כביצה ואי איכא
בקריה ששים ביצים
נחבטל ועיין ש"ך
בסמוך ס"ק ג"ז:

פח

שפתי כהן

יורה דעה סט הלכות מליחה

טורי זהב

באר הגולה
יעור נשם הגאונים וכ"כ
שאר פוסקים בשם:

גליון מהרש"א
צו ויש אופרים. אבל
בכבוש אף שהוא
כמבשל מותרת אהת
חתיכה כדאיחא סעיף
ט"ו ועיין לקמן בגליון
סימן ע"י ש"ך ס"ק ל':
צד דחשוב כאיסור
הדבוק. ודם הכנוס
בלב אין לו דין דבוק
כיון דשיע ומטעם אחר
אסור עיין ש"ך סימן
ע"ב סק"ז:

צו אופרים אותה.
מיהו כבני מעים שאינן
מחזיקין בהם דם רק
בשומן שעליו אם נחבשל
כך אם יש ששים נגד
השומן גם החלחולת
עצמה מותר. סימן ע"ה
ש"ך ס"ק ח':

צו אותה חתיכה.
משא"כ בבישול בלא
הדחה אחרונה בט"ו
ס"ק י"ט:

צו אפילו בדאיכא
ששים. ובשרה מצה
לעת עיין ט"ו ס"ק ל"ו:
צו והכי נהוג. בני
מעים שלא נמלחו אף
שיש בהם שומן אם יש
ששים נגד השומן מותר
גם אותה חתיכה. ש"ך
סימן ע"ה ס"ק ח':

צו והפסד מרובה.
ובנקודות הכסף וכן
כפרי חדש מתיר:
ק או במקום הפסד.
דכל צורך גדול שזה עט
הפסד מרובה ועיין מגן
אברהם סימן רס"א סוף
ס"ק ר':

קא בשר. ראם בשלו
אחר שמלחו עם עור
חתיכות כולן מותרין.
באר היטב. ועיין ש"ך
ס"ק מ"ח. ועור וכן
שומן אווז וכן ביצים
גמורים דרכין שרי
לבשל אם שוה שלשה
ימים תחבת שבוה
יעקב (סי' נח) הביאו
הבאר היטב סימן ע"ה
סק"ה:

קב ששהה שלשה
ימים. וכן אם נקיש
במים שלשה ימים ולא
הוה דינו ככבוש שבטעיף
ט"ו. שפתי אור ט"ו:

הגהות והערות
[כח] ופ"כ בהגהות
והשגות רעק"א על
התוה דעת שם:

ציונים והגהות על פ"ג
רע"ג ס"ק כו י"ט ד"ה
יש לתקור. ועיין שפ"ד
ס"ק מו ופ"ו ועיין
פסר רע"ג שאל סק"ג:
רע"ז רע"ג שפ"ד ס"ק
עד:

(מו) ויש אופרין אותה חתיכה כו'. אין לפרש הטעם
דהתיכה נעשית נבלה דהא לא נאסר הכשר מעולם אלא עמה
מחמת הניסול נאסר וכן כתב הרא"ש (פכ"ה סי' מה) ומציאו צ"ח
יוסף (ק"א. ד"ה נשר שנמשל) אלא הטעם משום דרוטב מכלל טעם
החתיכה וגורם שהדם שנמזכו פירש
ממקום למקום וכדאיחא נמרדכי
(חולין סי' משל) והג"ה שערי דורא
(שם ס"ק 6) ועיין לקמן ס"ק ע"ד:
(מו) או לכבוד אורחים. ק או
נמקום הפסד מרובה מותר הטחא
שם דין א': (מח) ואם נתבשל
צריך ששים בנגדו. להחיר מה
שנמשל עמה אלא החתיכה אסורה
עכ"פ כדאיחא נמותר הטחא שם
דין צ' ע"ש:

אם נמלח דינו כאלו לא נמלח (מח) ואם נמשל לרין ששים (מח) (כ) כנגדו (א"ה):
יב (כא) יט קא בשר (כג) קב ששהה שלשה ימים מצת לעת בלא
לעפי' ד' שמינא רמ"א אלא רמ"א הכריע שם דנדיענד מותר נמלח ד' אחד וכן אם לא פיור בכל מקום מלח וא"כ אמאי
נריך כאן ששים דהוה כלא נמלח כלל אלא מיירי כאן נמלח כראוי ולא שיה שיעור מליחה ועל זה אמר שלא נמלח כראוי
ר"ל שלא שיה צו כראוי למליחה:

נקודות הכסף
כאן לשונו וכ"כ בספר אפי רצרי: ו"א נהירא דדוקא נקט כבד
וצני מעיים הא לאו הכי לא גרע כלל מחתיכה בשר דנהי לפורט
ממקום למקום מכל מקום מיד שנפרש לחלל נתבטל נמים ואפילו
בצבד וצני מעיה אינו אסור אלא כשהן דבוקים בעוף הא לאו הכי
לא כמ"ש הרוקח סימן תל"ט בשם הרצה גדולים ונהי דלא קיימא
לן כוונתה בנמי דמכשרי התם הרוקח דבוק ואינו לא קיימא לן הכי
דאילו לטעמיה דליח ליה איסור דבוק ואינו לא קיימא לן הכי
אבל צאינו דבוק פשיטא דקיימא לן הכי וכדכתב הרב נהג"ה
גופיה בסוף סימן ע"ג אלא דלמרינן כיון דאינו דבוק אם כן
מיד שנפלט נתבטל נמים וכל שכן גבי מרגולת גופיה דיש
לומר הכי. נראה לי צבור וכ"פ בספר צאר שצע דף פ"ו (מי
חולין ק"ג. ד"ה אמר שמואל (השלטי)) והאריך עיין שם עד
כאן לשונו:

ביאור הגר"א
[מז] ויש כו'. דחיישינן שמא פירש ממקום למקום וכמ"ש לעיל
כו' מולחו יפה יפה משמע הא לאו הכי נשאר הדם בו:
חידושי רע"ק
ל אדברי המבי"ץ. אם נמלח בלא הדחה ראשונה ונתבשל ויש ששים
נפקייה י"ל דאף בהפסד מרובה אסורה החתיכה כיון דטעמא דהמקלין
משום דממה נפשך דאם לא יא לא נחון הו' דם איברים שלא פירש אם
כן נמלח בלא הדחה, ראשונה להסוגרים דהטעם משום דם נעין כבר
נאסר קודם הניסול והו' כמו כל חתיכה דלמלא דלעל איסור ונתבשל
בששים דהחתיכה קיימא נאסוריה כדלקמן (סימן ק"ו) ואף דלעיל סעיף
צ' סמיכין בהפסד מרובה על טעם דנמרח מכל מקום י"ל דמרי קולי
בהפסד מרובה לא אמרינן עיין לקמן (סימן ע"י סעיף ו') נהג"ה וצ"ו
לקמן (סוף סימן ז') וצ"ו י"ל דאף לטעמא דריכוך אסור
דהרי מלאך בהר"ש. הא דמלח ולא הדית מהני הדחה ומליחה שנית
ולא חיישינן כיון דנמלח חתיכה בלא ריכוך יא מקצת דם וחזר ונבלע
היינו דלמרינן אידי דיפלוט דם ידדיה אם כן מילא נמשל בלא הדחה

באר היטב
אחד נתבאר דינו בסעיף ה' ע"ש: (מח) כנגדו. וכתב הש"ך אבל
אחת חתיכה עצמה אסורה אף דאיכא ששים. (הר"ש הלוי סימן י' הורה
להחיר בשר ששהה שלשה ימים בלא מליחה ונמלחה בטעוה עם
חתיכות אחרות ונתבשלו כולם יחד ולעת האוכל נזכרו שחתיכה
אחת היתה מבשר ששהה שלשה ימים בלא מליחה דכולם מותרות
באכילה ועיין בב"ש סימן ג"ה ובבית יעקב סימן קצ"א):

פתיח תשובה
סק"ה שכתב בשם משווע שנות יעקב (סי' נח) להקל בשומן אווז
שלא הורה חוץ שלשה ימים ועיין בתשובת נודע ציהודה חלק יו"ד
סימן כ"ד שחלק על השנוה יעקב צוה שהחיר את האיסור וכתב דאף
לעת השנוה יעקב דוקא בשומן שהופשט אלא אם השומן לא הופשט
עדיין מעל האווז גם הוא מודה. שאפילו השומן אסור לבשל ומי

(כח) ויש אופרים כו'. לפי שנמשלה החתיכה צמנה ואין
להקשות הא דם מעלמא שנפל על חתיכה שבקדירה שמקצתה
חוץ הרוטב מותר אפילו מה שהוא חוץ לרוטב שאני הכל שהאיסור
הוא מחמת עצמו נשאר הטעם במקומו ואסור (יו) ועוד צד דמשווע
כאיסור הדבוק יש לחוש שמה
הגביה פעם אחת חוץ לרוטב קודם
שפולט כל דמה עכ"ל איסור והיתר
הארוך (כלל דין ג):

(כט) לכבוד שבת כו'. צו נמותר
מקצת כלל צ' (דין א) כתב
במרגולת שהיא חלולה איכא
למימש שמה פירש ממקום למקום
ואסור כהאי גוונא אפילו בשעת
הדמק צט והפסד מרובה:
(ל) ו"א נמליחה בראוי כו'.
כאיסור והיתר הארוך (שם דין ד) (ה)
כתב שני דינים הא' נמלח ולא
שהה שיעור מליחה ה' אם לא
נמלח רק מצד אחד בשניהם הוה
כלל נמלח כלל והיינו היס אופרים

לעפי' ד' שמינא רמ"א אלא רמ"א הכריע שם דנדיענד מותר נמלח ד' אחד וכן אם לא פיור בכל מקום מלח וא"כ אמאי
נריך כאן ששים דהוה כלא נמלח כלל אלא מיירי כאן נמלח כראוי ולא שיה שיעור מליחה ועל זה אמר שלא נמלח כראוי
ר"ל שלא שיה צו כראוי למליחה:

נקודות הכסף
כאן לשונו וכ"כ בספר אפי רצרי: ו"א נהירא דדוקא נקט כבד
וצני מעיים הא לאו הכי לא גרע כלל מחתיכה בשר דנהי לפורט
ממקום למקום מכל מקום מיד שנפרש לחלל נתבטל נמים ואפילו
בצבד וצני מעיה אינו אסור אלא כשהן דבוקים בעוף הא לאו הכי
לא כמ"ש הרוקח סימן תל"ט בשם הרצה גדולים ונהי דלא קיימא
לן כוונתה בנמי דמכשרי התם הרוקח דבוק ואינו לא קיימא לן הכי
דאילו לטעמיה דליח ליה איסור דבוק ואינו לא קיימא לן הכי
אבל צאינו דבוק פשיטא דקיימא לן הכי וכדכתב הרב נהג"ה
גופיה בסוף סימן ע"ג אלא דלמרינן כיון דאינו דבוק אם כן
מיד שנפלט נתבטל נמים וכל שכן גבי מרגולת גופיה דיש
לומר הכי. נראה לי צבור וכ"פ בספר צאר שצע דף פ"ו (מי
חולין ק"ג. ד"ה אמר שמואל (השלטי)) והאריך עיין שם עד
כאן לשונו:

ביאור הגר"א
[מז] ויש כו'. דחיישינן שמא פירש ממקום למקום וכמ"ש לעיל
כו' מולחו יפה יפה משמע הא לאו הכי נשאר הדם בו:
חידושי רע"ק

ל אדברי המבי"ץ. אם נמלח בלא הדחה ראשונה ונתבשל ויש ששים
נפקייה י"ל דאף בהפסד מרובה אסורה החתיכה כיון דטעמא דהמקלין
משום דממה נפשך דאם לא יא לא נחון הו' דם איברים שלא פירש אם
כן נמלח בלא הדחה, ראשונה להסוגרים דהטעם משום דם נעין כבר
נאסר קודם הניסול והו' כמו כל חתיכה דלמלא דלעל איסור ונתבשל
בששים דהחתיכה קיימא נאסוריה כדלקמן (סימן ק"ו) ואף דלעיל סעיף
צ' סמיכין בהפסד מרובה על טעם דנמרח מכל מקום י"ל דמרי קולי
בהפסד מרובה לא אמרינן עיין לקמן (סימן ע"י סעיף ו') נהג"ה וצ"ו
לקמן (סוף סימן ז') וצ"ו י"ל דאף לטעמא דריכוך אסור
דהרי מלאך בהר"ש. הא דמלח ולא הדית מהני הדחה ומליחה שנית
ולא חיישינן כיון דנמלח חתיכה בלא ריכוך יא מקצת דם וחזר ונבלע
היינו דלמרינן אידי דיפלוט דם ידדיה אם כן מילא נמשל בלא הדחה

באר היטב
אחד נתבאר דינו בסעיף ה' ע"ש: (מח) כנגדו. וכתב הש"ך אבל
אחת חתיכה עצמה אסורה אף דאיכא ששים. (הר"ש הלוי סימן י' הורה
להחיר בשר ששהה שלשה ימים בלא מליחה ונמלחה בטעוה עם
חתיכות אחרות ונתבשלו כולם יחד ולעת האוכל נזכרו שחתיכה
אחת היתה מבשר ששהה שלשה ימים בלא מליחה דכולם מותרות
באכילה ועיין בב"ש סימן ג"ה ובבית יעקב סימן קצ"א):

פתיח תשובה
סק"ה שכתב בשם משווע שנות יעקב (סי' נח) להקל בשומן אווז
שלא הורה חוץ שלשה ימים ועיין בתשובת נודע ציהודה חלק יו"ד
סימן כ"ד שחלק על השנוה יעקב צוה שהחיר את האיסור וכתב דאף
לעת השנוה יעקב דוקא בשומן שהופשט אלא אם השומן לא הופשט
עדיין מעל האווז גם הוא מודה. שאפילו השומן אסור לבשל ומי

כז ויתרו

ההזחה בתרייתא שלו בכלי חולבת אפי' תבשר מותר בדיעבד בהזחה בעלמא אפי' אם הכלי קצת מלוכלך מחלב. מיהו הוזחה מצוננת לא נחשבו כרוחה על ידי המלה אפילו לגבי תבשר כדפרשית ומכ"ש שחכמי הקשה סגי בהזחה בצונן ולא גרע מחימום וכלי שני שמותר בדיעבד בהזחה בעלמא כדאיתא לקמן בתשובת הרוחה קשרות. ומכ"ש שההזחה קמייתא אינה אוסרת כלי כשר או חלב בדיעבד דצונן תופל הוא וסמי ליה בהזחה בעלמא:

כח ויתרו

א כתב הרא"ש וסמ"ג כשרה ונבלה שנומלחו יחד ודאי בלע זה מזה ואוסרו ואפילו בכלי מנוקב (א) כרוחיו כעורבא דרב מרי בר רחל דאימילת ליה כשר שחוטה בהד"ה בשר נבלה ונאסר הכל ובהרבה בכלי מנוקב דאם לא כן אף בלא נבלה נמי היינו מטעם דמאחד דציר טמאים דאורי' דאורי' הטמאים לרבות צירן ורוטבן וקפיה ויעה שלתן מחמירין ביה ולא אמרי' ששריק מזה בכלי מנוקב ואיירי דטריד לפלוט לא בלע. ועוד ולא אמרינן חכמי אלא גבי דם דסמך אבל ציר וקליש לא עכ"ל. וק"ל:

כט ויתרו

ב ציר היינו להלוותה שיצא מגוף הבהר. קיפה היינו תכלין ושאר דברים שנתבשלו עם הבהר. וכסמ"ק מפרש קיפה במקרה שכושלי קודה:

ל ויתרו

ג וכתב במדרכי פ' י"ד ואפילו אם יש רק ספק בבשר שמא נמלח עם הנבלה זינן בו לחומרא דספק דאורי' היא (א) ומסיק ואפילו שלא שהה יחד כלל אלא רק באקראי ויתרו

מ ויתרו

א וי' נפגעים זמטו נפלו נפלו מניקת מי י' :
ב וי"כ נפגעים נס:

נ ויתרו

א וי"ג נפגעים נפלו נפלו מניקת מי י' :
ב וי"ד נפגעים נס:

אוסר

ההזחה מעל האור אף על פי שנת מוחזקות אמ הדי סולדת בתן כמו בבשר לח מאחר שצריך דבוק הדים בה ולא הודח ואף על פי שנתחייב מכל מקום מאחר שבא למים נעשה לח והודר נבלע בבשר דנהי נמי דהבשר אינו מתבשל מכל מקום הדים בולעו בו מירי דהיה אכלי דאינו מתבשל דאין שייך בו כ"ש. וכן אוסרו ברקת בשם ריב"ק ור"א דכטל איסור. מירי דהיה אכחמים דמטמאים וכן בגמ אמרינן שהיא ליהא כל שנים עשר חודש וכן אוסרו מהר"י עמשכ"י ז"ל בדיעבד: ור"ש אם נתבשל ממש בלי הרוחה בתרייתא שאסור אפילו בדיעבד כמו בכשר לח (א) וטוב להזדה הרוחה בתרייתא של בשר יכש בפשוטין שחוק וזויר להסיר הדים והמלה שנתחייב עליה מהצונן:

אוסר

ז וכתב במדרכי ובסמ"ק בשר לח או יבש שמולחו יחד מוציא וצריך לשהותו במים כדי למתקן צירן שידחפו קודם לכן דאם לא כן השרייה הרוחה ומבלע הדים שבמים לחוכו עכ"ל. ומהו בדיעבד לא נאסר אלא אם שרה במים נע"ל דלא גרע משרייה הרוחה קמייתא ואין לומר שיתשוב הבהר כרוחה גמור מחמת מולחו דער כהן לא ימסתק במדרכי אלא בחומים דכלי שני אבל בצונן גמור לא דהא יש זמזם מעורבים בהם דרוקא כשיש רק מעט מהם והרבה בשר עד שאין ששים במים עם הבהר לבשל הדים שבמלה דלא גרע השרייה מאלו נתבשל בחוכו גמור שמוחו בדיעבד כדאיתא לעיל:

אוסר

ח מטמאם דלעיל אם הדיה אפי' בשר לח ויתרו

אוסר

א וי' נפגעים נפלו נפלו מניקת מי י' :
ב וי"כ נפגעים נס:

אוסר

א וי"ג נפגעים נפלו נפלו מניקת מי י' :
ב וי"ד נפגעים נס:

אוסר

הזחה בעלמא אור אף על פי שנת מוחזקות אמ הדי סולדת בתן כמו בבשר לח מאחר שצריך דבוק הדים בה ולא הודח ואף על פי שנתחייב מכל מקום מאחר שבא למים נעשה לח והודר נבלע בבשר דנהי נמי דהבשר אינו מתבשל מכל מקום הדים בולעו בו מירי דהיה אכלי דאינו מתבשל דאין שייך בו כ"ש. וכן אוסרו ברקת בשם ריב"ק ור"א דכטל איסור. מירי דהיה אכחמים דמטמאים וכן בגמ אמרינן שהיא ליהא כל שנים עשר חודש וכן אוסרו מהר"י עמשכ"י ז"ל בדיעבד: ור"ש אם נתבשל ממש בלי הרוחה בתרייתא שאסור אפילו בדיעבד כמו בכשר לח (א) וטוב להזדה הרוחה בתרייתא של בשר יכש בפשוטין שחוק וזויר להסיר הדים והמלה שנתחייב עליה מהצונן:

אוסר

ז וכתב במדרכי ובסמ"ק בשר לח או יבש שמולחו יחד מוציא וצריך לשהותו במים כדי למתקן צירן שידחפו קודם לכן דאם לא כן השרייה הרוחה ומבלע הדים שבמים לחוכו עכ"ל. ומהו בדיעבד לא נאסר אלא אם שרה במים נע"ל דלא גרע משרייה הרוחה קמייתא ואין לומר שיתשוב הבהר כרוחה גמור מחמת מולחו דער כהן לא ימסתק במדרכי אלא בחומים דכלי שני אבל בצונן גמור לא דהא יש זמזם מעורבים בהם דרוקא כשיש רק מעט מהם והרבה בשר עד שאין ששים במים עם הבהר לבשל הדים שבמלה דלא גרע השרייה מאלו נתבשל בחוכו גמור שמוחו בדיעבד כדאיתא לעיל:

אוסר

ח מטמאם דלעיל אם הדיה אפי' בשר לח ויתרו

אוסר

א וי' נפגעים נפלו נפלו מניקת מי י' :
ב וי"כ נפגעים נס:

אוסר

א וי"ג נפגעים נפלו נפלו מניקת מי י' :
ב וי"ד נפגעים נס:

אוסר

הזחה בעלמא אור אף על פי שנת מוחזקות אמ הדי סולדת בתן כמו בבשר לח מאחר שצריך דבוק הדים בה ולא הודח ואף על פי שנתחייב מכל מקום מאחר שבא למים נעשה לח והודר נבלע בבשר דנהי נמי דהבשר אינו מתבשל מכל מקום הדים בולעו בו מירי דהיה אכלי דאינו מתבשל דאין שייך בו כ"ש. וכן אוסרו ברקת בשם ריב"ק ור"א דכטל איסור. מירי דהיה אכחמים דמטמאים וכן בגמ אמרינן שהיא ליהא כל שנים עשר חודש וכן אוסרו מהר"י עמשכ"י ז"ל בדיעבד: ור"ש אם נתבשל ממש בלי הרוחה בתרייתא שאסור אפילו בדיעבד כמו בכשר לח (א) וטוב להזדה הרוחה בתרייתא של בשר יכש בפשוטין שחוק וזויר להסיר הדים והמלה שנתחייב עליה מהצונן:

אוסר

ז וכתב במדרכי ובסמ"ק בשר לח או יבש שמולחו יחד מוציא וצריך לשהותו במים כדי למתקן צירן שידחפו קודם לכן דאם לא כן השרייה הרוחה ומבלע הדים שבמים לחוכו עכ"ל. ומהו בדיעבד לא נאסר אלא אם שרה במים נע"ל דלא גרע משרייה הרוחה קמייתא ואין לומר שיתשוב הבהר כרוחה גמור מחמת מולחו דער כהן לא ימסתק במדרכי אלא בחומים דכלי שני אבל בצונן גמור לא דהא יש זמזם מעורבים בהם דרוקא כשיש רק מעט מהם והרבה בשר עד שאין ששים במים עם הבהר לבשל הדים שבמלה דלא גרע השרייה מאלו נתבשל בחוכו גמור שמוחו בדיעבד כדאיתא לעיל:

אוסר

ח מטמאם דלעיל אם הדיה אפי' בשר לח ויתרו

אוסר

א וי' נפגעים נפלו נפלו מניקת מי י' :
ב וי"כ נפגעים נס:

אוסר

א וי"ג נפגעים נפלו נפלו מניקת מי י' :
ב וי"ד נפגעים נס:

אוסר

הזחה בעלמא אור אף על פי שנת מוחזקות אמ הדי סולדת בתן כמו בבשר לח מאחר שצריך דבוק הדים בה ולא הודח ואף על פי שנתחייב מכל מקום מאחר שבא למים נעשה לח והודר נבלע בבשר דנהי נמי דהבשר אינו מתבשל מכל מקום הדים בולעו בו מירי דהיה אכלי דאינו מתבשל דאין שייך בו כ"ש. וכן אוסרו ברקת בשם ריב"ק ור"א דכטל איסור. מירי דהיה אכחמים דמטמאים וכן בגמ אמרינן שהיא ליהא כל שנים עשר חודש וכן אוסרו מהר"י עמשכ"י ז"ל בדיעבד: ור"ש אם נתבשל ממש בלי הרוחה בתרייתא שאסור אפילו בדיעבד כמו בכשר לח (א) וטוב להזדה הרוחה בתרייתא של בשר יכש בפשוטין שחוק וזויר להסיר הדים והמלה שנתחייב עליה מהצונן:

אוסר

ז וכתב במדרכי ובסמ"ק בשר לח או יבש שמולחו יחד מוציא וצריך לשהותו במים כדי למתקן צירן שידחפו קודם לכן דאם לא כן השרייה הרוחה ומבלע הדים שבמים לחוכו עכ"ל. ומהו בדיעבד לא נאסר אלא אם שרה במים נע"ל דלא גרע משרייה הרוחה קמייתא ואין לומר שיתשוב הבהר כרוחה גמור מחמת מולחו דער כהן לא ימסתק במדרכי אלא בחומים דכלי שני אבל בצונן גמור לא דהא יש זמזם מעורבים בהם דרוקא כשיש רק מעט מהם והרבה בשר עד שאין ששים במים עם הבהר לבשל הדים שבמלה דלא גרע השרייה מאלו נתבשל בחוכו גמור שמוחו בדיעבד כדאיתא לעיל:

אוסר

ח מטמאם דלעיל אם הדיה אפי' בשר לח ויתרו

אוסר

א וי' נפגעים נפלו נפלו מניקת מי י' :
ב וי"כ נפגעים נס:

אוסר

א וי"ג נפגעים נפלו נפלו מניקת מי י' :
ב וי"ד נפגעים נס:

קטא עניני מליחה

סימן מד

מלת שמלתו בו פעם אחת

כתב הרמ"א (סי' טט ס"ט) "מלת שמלתו בו פעם א' אסור למלות בו פעם שנית, וכל שכן שאסור לאכול המלה אחר שמלתו בו". והעיר הפרי"ח שם שדעת הרמב"ן היא שמתוך לאכול את המלה לפי שהדם נשרף ונלה במלתו. והנה בטעם האסור למלות פעם שנית במלתו היה נראה לכאור דהוא משום דכבר "שבעה ליה בלישתו", וממילא אין בכחו להפליט עוד פעם. אך לפי"ז צ"ע דאזתו כל שכן הוא זה, דהואיל ואסור למלות באחת מלת פעם שנית, כ"ש הוא שאסור לאכול את המלה שמלתו בו, דמה ענין זה לזה. וצ"ל ברית הרמ"א דס"ל דה"ט שאסור למלות במלה פעם שנית מפני שנבלע הדם בתוך המלות, ואם ימלתו בו עוד פעם יחזור הדם ויחיה ויבלע לתוך הפשוט. ולפי"ז אחי שפיר ד"כל שכך" שברמ"א, דהואיל ונבלע דם במלה משי"ה אסור לאכול.

וכתב הש"ך (סי' ק) שבריעבד הבשר מותר אם מלחוחו במלת שכבר מלחו בו. וקשה, שהרי כבר הכריע הש"ך (סי' צא ס"ק יא) דהיכא שמלת הפליט דם ושהה על הבשר כשיעור מליחה, כבר פסק כח המלה, ותו לא אמרינן דמליח הרי הוא כרוחמ (רק שהוסף שם הש"ך שאין להקל בוהו אלא במקום הפסד מרובה וסעודה מצוה, שהרי יש פוסקים המורביים אפי' במלת שהפליט דם דלא אמרינן שפסק כח המלה לאחר ששהה שיעור מליחה). והרי הוכא מניי שהמלת הפליט דם פעם א', וא"כ הא כבר פסק כחו, וזי"א מותר הבשר בריעבד אם מלחו באחת מלת פעם שנית.

וצ"ל שכת המלה לשאוב ולהפליט דם מבשר אינו חלוי בהא דמליח הרי הוא כרוחמ, אלא שבע המלה הוא. ולגבי טבע זה לא אמרינן שכבר פסק כחו אפי' אם שהה שיעור מליחה, דרק לגבי דין מליח הרי הוא כרוחמ והוא דאמרינן דלאחר ששהה שיעור מליחה שוב אינו כרוחמ וכבר פסק כחו.

והנה דנו האחרונים אם אפשר "למלות" בשר בטוכר במקום שאין מלתו⁸. ולפי טבוא תני"ל יש מקום לומר שאפשר למלות אף בטוכר, דאפי"ג דבדראי לא שייך לומר מליח הרי הוא כרוחמ לגבי טוכר, מ"מ יתכן שיש כח גם לטוכר להפליט דם מבשר.⁷

8 עיי' בעיקר ה"ט (א"ח סי' יד אות ל"ז) שחתתי למלת בטוכר, והביא דאיה לך מזה שכתב מהר"י חנוכי ב"י הלכות קטנות (סי' יד) שמתוך למלות קרוב בטוכר. אך האחרונים דחו דאין הנידון דומה לראת. וצ"א אם אפשר לצאת מצות מליחה בקרוב ע"י טוכר, מ"מ יתכן שאין בכח הטוכר להפליט דם. ועיי' בתשו' דברי חיים (יו"ד סי' כה) שאף הוא חלה שאולי זו בחקירת רבנו אם כח המלה להפליט דם הוא משום דמליח הרי הוא כרוחמ או משום דכך הוא טבע המלה לשאוב את הדם, אלא שהוא נקט לכתב פשוט כצד הא' דמלת מפליט דם רק מבח ותיחה. והביא דאיה לך מלשון ר"ת שהביאו התוס'

ש"ס
מארי"ג - סוף ג' א"ק
קניאט
שיעורי חרב
נמ"ו ענין ז"ל ג' א"ק
קניאט
ק"ל

קודם שמלחו מותר בריעבד, שמע מינה דס"ל כטעם הב' אף לקולא, וכמו שכתב הש"ך (סי' טט ס"ק יד).

קט

סימן מד

מלת ולא הדיח

7 כתב הרמ"א (סי' טט ס"ב) שאם מלה ולא הדיח נזהגין לאסור אפי' לא שהה במלתו שיעור מליחה. והביא הש"ך (סי' יג) בשם הדי"מ דהיינו רק לקריחה, אבל לצלי מותר אם לא שהה שיעור מליחה. וצ"ע דמאי שנא שהה שיעור מליחה או לא שהה שיעור מליחה.

והנראה כוחו, שהרמ"א טובר דצלייה מוציאה דם הנבלע בכשר רק אם הפליעה היתה בצנון, משא"כ אם הפליעה היתה בחמין. ויש לעיין אם מליחה נחשבת בפליעה בחמין או כפליעה בצנון. דהנה ידוע מאי דקיי"ל דמליח הרי הוא כרוחמ. אך יש לזרז אם היינו רק לענין זה שיש למליחה כח להפליע ולאסור, ואם ימלה החיבת אסור ביה עם חתיכת הומר, הרי טעם האיסור יהא נבלע בהיותו ויאסור אותו, אבל לעולם אין דין מליח ככליעת רוחמ, הרי טעם האיסור יהא נבלע בהיותו הרי הוא כפליעת רוחמ ממש⁶. ונראה שהרמ"א הבין שיש לחלק בוהו בין שהה שיעור מליחה ללא שהה, דהיכא שלא שהה שיעור מליחה לא חשיב אלא כפליעה בצנון, אפי"פ שהיא אסורת, וכמו שהביא הרמ"א (סי' צא ס"ק ו) בשם הרשב"א (נד"ל כדח"ז). אבל אם שהה שיעור מליחה דינו כרוחמ ממש, כלומר דחשיב כפליעת רוחמ, וממילא אין צלייה נכלה להוציא בליעה כוח מן הבשר.

ונראה דנפק"ע עוד לענין כלי חרס. דהא מבואר בט"ז (א"ח סי' תנא ס"ק כב) דלא אמרינן שחתודה תעידה על כלי חרס שאינו יוצא מיקי דפי' לעולם, אלא דקא בבליעה בחמין, אבל לבליעת צנון שפיר מהני מילוי ועירוי ג' ימים⁷, וכ"ש הגמלה. ולענין מליחה בכלי חרס נראה שיש לחלק בין היכא ששהה שיעור מליחה דהיכא שלא שהה שיעור מליחה. דהיכא ששהה שיעור מליחה דינו כפליעת בחמין, ושוב לא מהני ליה דכשר כלל, לא הגעלה ולא מילוי ועירוי ג' ימים. אבל היכא דלא שהה שיעור מליחה דינו רק כפליעה בצנון, ולשפיר מהני ביה מילוי ועירוי ג' ימים או הגעלה.

6 עיי' עוד בהו בשיעורי דבני בעיני כבי"ח (סי' סב).
7 עיי' בהו בשיעורי דבני בעיני מתירבות (סי' צא את א').

סימן מו בשר שנתבשל בלא מליחה

כתב הרש"ע (סי' סט ס"א) בשר שנתבשל בלא מליחה צריך שיהיה בתבשיל ששים כנגד אותו בשר ואז מותר הכל. והיה נראה לפרש בטעם הדבר, דחיישוינן שמא יצא כל הדם ע"י התבשיל, ואז"ל יחזור ויהיה נבלת בתוך הבשר, ושבו לא יוכל מלה להפליט מן הבשר, דהא יש סוכרים שאין מלה מפליט דם שנבלע בבשר אא"כ הוא מפליט גם דם הבשר עצמו, דאידיד דמפליט דם עצמו, הרי הוא מפליט גם את הדם שנבלע.¹¹ אך לפי קשה, דאמאי אסור למלוג עופות במים רוחצים, הרי יכול למלוג באופן שלא יחזור אליו הדם, דחיינו עיי"ז שיאחוז העוף באייר וישפוך עליו מים רוחצים, וככה"ז המים שבלעו דם גוטפים לארץ ואזם חוזרים ונבלעים בתוך בשר העוף.¹² על כן נראה לומר דה"ט דבשר שנתבשל בלא מליחה אסור מפני שכך הוא טבע חוץ, ולאחר שכבר נתבשל הבשר בדמו, שוב אין מליחה מועילה להפליט את הדם.

עוד כתב שם הרמ"א דיש אוסרים אותה חתיכה שנתבשלה בדמה אף היכא דאיכא סי' נגד החתיכה. וקשה דמאי שנא מזה מן החתיך שנבלע בבשר שאינו אוסר אם יש סי' כנגדו. עיי"ש בסי"ז (ס"ק כח) שבאר דהוא"ל והאיסור הוא מחמת עצמו, ממלא נשאר הטעם במקומו. והשי"ך שם (ס"ק מז) ביאר דהכא הודטב מבלבל טעם החתיכה ומהם שהדם שבתוכו יפרש במקום למקום. כלומר, דאין לנו להניח שיצא כל הדם מן החתיכה (דאילו כן, בודאי יש לחתיר, שהרי כבר נתבטל הדם בששים קודם שחזר אל החתיכה), אלא יתכן שמקצת מן הדם ערלין נשאר בחתיכה, רק שפרש במקום למקום בתוך החתיכה, ולדעת הרשב"א אף בכד"ג יש לאסור, וכמו שנתבאר לעיל.

והנראה לומר בביתור הדבר, שאף הרשב"א מודה דדם האברים שלא פירש מותר משום דיש לדם כוח זין בשר. אלא דס"ל דדוהר דם האברים שלא פירש לחתך לא נאמר אלא בדם שבתוך החתיכה חיה. אבל כל שנתבשלה החתיכה וקוצבלה טעם בישראל, הרי שוב אין זה אותה חתיכה שהיתה מקודם, וממילא א"א לומר שהדם שבתוכה חשיב כחתיכה שנתבשלה בלא מליחה וליכא ששים שהחתיכה אסורה.

11 עיי' בזה בביתור הרמ"א (סי' ע"ב ס"ק כח) בשם רבנו יונה.

12 ועוד העיר החלמיש שקשה גם לומר דה"ט מחזירים" בשו"ע (סי' ע"ב) דמליחה מותרת להוציא דם שנבלע בבשר אף אם כבר נפלס כל הדם שבו, דהא לא מצינו מי שחילוק על דין הרש"ע שאם נתבשלה החתיכה בלא מליחה וליכא ששים שהחתיכה אסורה.

סימן מה מסירת לפי תומך בדרבנן

7 כתב הרש"ע (סי' סט ס"א) "עובד כוכבים משמש בבית ישראל ונתן הבשר בקדירה ואין יודע אם הדיחו, אם יודע העכו"ם ממנה ישראל סומכין על דבריו אם היה שם ישראל יוצא ונכנס או שום קטן בן דעת." והוסיף הרמ"א שם "עובד מניינו סגי או במסית לפי תומך שהייתו יפה או שישאל אפי' קטן יוצא ונכנס דמדת הואיל והקטן יודע מהנה ישראל".

ועיי"ש בסי"ז (ס"ק כד) שהב"י הדי' דהיאך מזהי כוח מסיה לפי תומך, הא אין מסיה לפי תומך נאמן אלא בעדות אשה, והי' דבמילי דרבנן נאמן בכל מקום, וכיין דמליח הדי' הוא כרחוק, ממילא הדי' דם הדי' כדם שבישלו שאינו אסור אלא מדרבנן כמבואר במנחתם (כ"א). וכמו עליו הרמ"א כ"מ שם (ס"ק יט) דאפי' בלא הדי' דמליח הדי' הוא כרחוק, אין הדם אסור אלא מדרבנן הואיל והדי' הוא מובשל בפנינו בקדירה.

והוסיף עוד הטי"ז שם דמפשה בא לדינו באשה א' שבישלה בשר רשכה אם מלחה אותה החילה אם לא, והתנו מכה זה דלא הדי' אלא ספקא דרבנן ולקלא. ואין לומר דמקמינן לה אחזקה דמעיקרא שלא היחה מלחה, דא"כ גם כן אמאי ממייין במסיה לפי תומך מפני שאינו אלא מדרבנן, הא אימתוק איסורא. אלא ע"כ דאלינן לקלא בספקא דרבנן אף היכא דאימתוק איסורא, ע"כ דברי הטי"ז.

ונראה שאין ראיה מהא דעכו"ם נאמן במסיה לפי תומך, דהתם מדין נאמנות אינין עלה, וכמו שביאר הטי"ז בעצמו (סי' צח ס"ק ב), ושפיר נאמן אדם אף היכא דאימתוק איסורא.⁹ משא"כ בספקא דרבנן דצריך הכרעה לקלא, בזה י"ל שאין להכריע להקל היכא דאימתוק איסורא. ואמנם כך העלה הטי"ז בקורות הכסף שם דלא אלינן לקלא בספקא דרבנן היכא דאימתוק איסורא.¹⁰

בחוץ קובי, ד"ה י"ג. אבן חמו"ד (סי' סט ס"א) העלה לאריך גיסא, שכח המלה להפליט דם אינו תלי ברוחחה בלל, אלא שכן הוא טבע המלה. ועיין עוד מה שז"ל רבנו בשיעוריו לקמן (סי' סב) במד ענין מלה הדי' הוא כרוחח.

9 לכאורה א"א לומר הכי אלא אם נאמר שגם ע"א נאמן באיסורין אף היכא דאימתוק איסורא. וכבר הולקו בזה הראשונים, עיי' בה"י הדמכ"ז והרשב"א ליבמות (פ"ח).

10 ועיין עוד בשר"ך (סי' קי, כ"ל ס"א) ופ"ח אות כ' ופ"ח שם, ובשיעור רבנו בענין מעורבות (סי' פז).